

Привредно законодавство: књига пета, 1932.

Садржај

1. Закон о унапређењу пољопривреде
2. Закон о продаји пољопривредних
производа на зелено
3. Закон о обавезном обезбеђењу усева и
плодова од града
4. Закон о сузбијању болести и
штеточина културних биљака
5. Правилник о извршењу Закона о
сузбијању биљних болести и штеточина при
увозу и транзиту живих биљака (воћака) и
њихових плодова, украсних биљака, дрвећа,
шибља, цвећа, расада, садница, резница,
калема, цветних луковача – ризома) и свих
биљних отпадака

6. Правилник о производњи, увозу и промету средстава за сузбијање биљних штеточина (инсектицида) и биљних болести (фунгицида)
7. Закон о пољопривредним огледним и контролним станицама
8. Правилник за оснивање и одржавање станица за пречишћавање и сортирање жита за продају и припремање семена за сетву
9. Правилник о производњи, увозу и промету вештачких ђубрива
10. Правилник о раду агронома за време издржавања једногодишњег стажа на државним и бановинским пољопривредним добрима
11. Закон о извозу и увозу пшенице, ражи и пшеничног брашна

12. Закон о овлашћењу министра трговине и индустрије за доношење накнадних уредаба и прописа о извршењу Закона о извозу и увозу пшенице, ражи и пшеничног брашна као и о контролним мерама о његовом извршењу

13. Правилник о начину пословања Привилегованог извозног друштва за рачун државе у смислу §§ 2 и 4 Закона о извозу и увозу пшенице, ражи и пшеничног брашна

14. Обавештења министра трговине и индустрије произвођачима пшенице и житарским задругама и трговцима о цени пшенице

15. Куповни услови Привилегованог акционарског друштва за извоз

16. Закон о изменама и допунама у задружним законима

17. Наређење министра трговине и индустрије о ушурским и трговачким млиновима
18. Наређење министра трговине и индустрије о овлашћењу Привилегованог извозног друштва
19. Закон о продаји пшенице у земљи
20. Правилник о продајним ценама пшенице у земљи
21. Наредба министра финансија о контроли над извршењем прописа Закона о продаји пшенице у земљи
22. Наредба министра финансија за извршење Закона о продаји пшенице у земљи
23. Уредба о ценама хлебу у земљи

339.92 7

ПРКА ЗАКОНА

тумачених судском и администра-
тивном праксом

е Др. ГОЈКО НИКЕТИЋ

Св.144.

ПРИВРЕДНО ЗАКОНОДАВСТВО

КЊИГА ПЕТА

Закон о унапређењу пољопривреде,
— са споредним пољопривредним
законодавством

ДРУГО ИЗДАЊЕ

БЕОГРАД
ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА ГЕЦЕ КОНА
1, КНЕЗ МИХАИЛОВА УЛИЦА 1.
1932

144. Св.

ЗБИРКА ЗАКОНА

Протумачених судском и администра-
тивном праксом

Издаје Др. ГОЈКО НИКЕТИЋ

Св. 144.

ПРИВРЕДНО ЗАКОНОДАВСТВО

КЊИГА ПЕТА

Закон о унапређењу пољопривреде,
— са споредним пољопривредним
законодавством

ДРУГО ИЗДАЊЕ

БЕОГРАД
ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА ГЕЦЕ КОНА
1, КНЕЗ МИХАИЛОВА УЛИЦА 1.
1932

САДРЖА

страна

<i>1. Закон о унапређењу пољопривреде.</i>	
I Основна одредба (§ 1)	7
II Органи и установе за провођење рада око унапређења пољопривреде.	
Органи (§ 2—9)	7
Рад у народу (§ 10)	11
Срески расадници (§ 11)	11
Пропаганда (§ 12)	12
Узорна сељачка господарства (§ 13—15)	13
Зимски и други течајеви (§ 16)	15
Сарадња са пољопривредним установама и знанственим пољопривредним заводима (§ 17 и 18)	16
Задругарске установе (§ 19)	17
III Унапређивање производње биља (§ 20—29)	18
Натјецање и изложбе (§ 30 и 31)	24
Биљне штеточине (§ 32)	26
Осигурање против града-туче (§ 33)	26
Мелиорације (§ 34)	26
IV. Унапређење сточарства (§ 35 и 36)	27
Осигурање стоке (§ 37)	28
V. Државна и самоуправна добра (§ 38)	28
VI. Унапређење прође производа пољопривреде (§ 39—42)	29
VII. Средства за провађање закона.	
Пољопривредне закладе (§ 43)	30
Државна пољопривредна заклада (§ 44 и 45)	30
Бановинска пољопривредна заклада (§ 46)	32

37542

	страна
Опћинска (градска) пољопривредна заклада (§ 47–49)	33
VIII. Заступање интереса пољопри- вреде (§ 50)	35
Опћински пољопривредни одбори (§ 51–53)	35
Срески пољопривредни одбори (§ 54 –56)	36
Бановински пољопривредни одбори (§ 57–61)	38
IX. Прелазна наређења (§ 62–65). . .	41
2. Закон о продаји пољопривредних производа на зелено	44
3. Закон о обавезном обезбеђењу у- сева и плодова од рада	47
4. Закон о сузбијању болести и ште- точиња културних биљака	
Опште одредбе (§ 1 и 2)	49
Дужности држалаца земљишта (§ 3–5)	49
Дужности државних стручних органа и Државних пољопривредних огледних и контролних станица (§ 6–8)	52
Дужности општинских власти (§ 9 –10)	54
Дужности банских управа и среских начелника (§ 12–18)	56
Жалбе и казне (§ 19–22)	63
Завршна наређења (§ 23 и 24) . . .	64
5. Правилник о извршењу Закона о сузбијању биљних болести и штеточина при увозу и транзиту живих биљака (во- ћака) и њихових плодова, украсних би- љака, дрвећа, шибља, цвећа, расада, сад-	

	страна
ница, резница, калема, цветних луковача – ризома) и свих биљних отпадака . . .	65
6. Правилник о производњи, увозу и промету сретстава за сузбијање биљних штеточина (инсектицида) и биљних боле- сти (фунгицида)	68
7. Закон о пољопривредним огледним и контролним станицама	
Установа и задатак (Чл. 1 и 2) . . .	75
Уређење (Чл. 3–6)	76
Особље (Чл. 7–14)	78
Дужности (Чл. 15–18)	80
Плате (Чл. 19)	81
Завршно наређење (Чл. 20)	82
8. Правилник за оснивање и одржава- ње станица за пречишћавање и сортирање жита за продају и припремање семена за сетву	83
9. Правилник о производњи, увозу и промету вештачких ђубрива	87
10. Правилник о раду агронома за време издржавања једногодишњеј стажа на државним и бановинским пољопривред- ним добрима	100
11. Закон о извозу и увозу пшенице, ражи и пшеничној брашна	111
12. Закон о овлашћењу Министра тр- говине и индустрије за доношење накнад- них уредаба и пројиса о извршењу Закон о извозу и увозу пшенице, ражи и пшенич- ној брашна као и о контролним мерама о његовом извршењу	113

13. Правилник о начину половања Привилегованој извозној друштва за ра- чућ државе у смислу §§ 2 и 4 Закона о извозу и увозу пшенице, ражи и пше- ничној брашна	117
14. Обавештења Министра трговине и индустрије произвођачима пшенице и жи- тарским задрујама и трговцима о цени пшенице	120
15. Кућовни услови Привилегованој акционарској друштва за извоз	125
16. Закон о изменама и дојунама у задружним законима	130
17. Наређење Министра трговине и индустрије о ушурским и трговачким мли- новима	132
18. Наређење Министра трговине и индустрије о овлашћењу Привилегованој извозној друштва	135
19. Закон о продаји пшенице у земљи	138
20. Правилник о продајним ценама пшенице у земљи	142
21. Правилник Министра Финансија о контроли над извршењем пројиса Зако- на о продаји пшенице у земљи	144
22. Наредба Министра Финансија за извршење Закона о продаји пшенице у земљи	149
23. Уредба о ценама хлебу у земљи	156

ЗАКОН

о унапређењу пољопривреде

од 6. септембра, 1929. год, — са изменама и
допунама од 29. децембра, 1930. год.

I. Основна одредба.

§ 1. — Држава унапређује пољопривре-
ду у интересу целокупног народа и државе, као
и у интересу појединаца. У том раду учествују
државне и самоуправне власти и установе,
слободне организације и појединци.

II. Орјани и установе за провођење рада око
унапређивања пољопривреде.

§ 2 — Врховни орган за унапређивање по-
љопривреде је Министарство Пољопривреде.
Министар Пољопривреде врши по општим у-
правним властима првог и другог степена и
по својим нарочитим органима надзор над свим
службеницима и установама, споменутим у о-
вом Закону, спадали они у делокруг државне
или самоуправне службе. Њему су подређени
у стручном погледу и пољопривредни рефе-

ренти код посланстава и конзулата наше државе у иностранству, који ће се постављати по потреби кад овај Закон ступи на снагу.

§ 3. — У свакој бановини дужан је старати се око унапређавања пољопривреде бан, који се у ту сврху служи бановинским пољопривредним референтом са потребним бројем стручних референата, путујућих учитеља, економиа и стручних службеника (млекара, виноградара, подрумара, вртлара, пчелара и сл.).

§ 4. — У срезовима дужан је старати се око унапређивања пољопривреде срески начелник, који се у ту сврху служи среским пољопривредним референтом.

§ 5. — Чиновници и службеници на свим државним имањима, ергелама, расадницама воћака и лозе, пољопривредним станицама сваке врсте, лабораторијама и сличним установама, те на свим врстама пољопривредних школа и на пољопривредним образовним и знанственим заводима стоје у служби унапређивања пољопривреде по посебним законима.

§ 6. — Службени положај, дужности и права, припадности и све друге службене односе државних органа, који су споменути у §§ 3. и 4. овога Закона, одређују се Законом о чиновницима односно законом о унутрашњој управи од 19. јуна 1929. год. изузимајући чл. 100., 101.

и 102. тога Закона. За самоуправне чиновнике вреде закони о самоуправи и закони, односно уредбе за службенике самоуправних власти.

§ 7. — За бановинског пољопривредног референта, за стручне бановинске референте и за среске пољопривредне референте може бити постављен само онај, који уз опће услове за државног или самоуправног чиновника — имаде агрономску факултетску или њој равну спрему и најмање двије године практичнога рада у економији укључиво оне праксе, која је прописана за апсолвирање наука.

Путујући учитељи, економи, управитељи бановинских и среских расадника морају имати најмање свршену средњу пољопривредну школу и једну годину практичнога рада у економији.

Стручни службеници (млекари, перадари, пчелари, рибари, виноградари, подрумари, вртлари и сл.) морају имати бар свршену нижу пољопривредну школу или течај који их је специјализирао за њихово звање практично и теоријски.

На државним и самоуправним имањима, која обухватају више грана пољопривредне производње, те на државним и самоуправним ергелама и огледним станицама за водеће место (равнатеља, управитеља) тражи се факултетска спрема и најмање пет година економског практичнога рада; за чиновнике који су подређени равнатељу (управитељу), на контролним и енолошким и другим истраживачким станицама и лабораторијама потпуна факултетска спрема,

а за остале тражи се барем свршена средња а за стручне службенике (као горе) свршена нижа пољопривредна школа. На државним и самоуправним имањима која обухватају само једну грану пољопривредне производње (воћни и лозни расадници, повртељњаци, перадњаџи, пчелињаци, млекарнице, мријестилишта и рибарске станице и сл.) могу се наместити: апсолвенти факултета и апсолвенти са средњих пољопривредних школа већ према опсегу и важности тих објеката и њима доделити као помоћно особље апсолвенте средњих и нижих пољопривредних школа.

§ 8. — Чиновници и службеници наведени у предњем параграфу, намјештају се редовно стечајем, који расписује она власт, која тога службеника плаћа.

Сви стечаји морају се пријавити путем бана Министру Пољопривреде и вреде само ако он не стави примедбе у року од 14 дана, након што му је стигла пријава.

§ 9. — Бановински пољопривредни референти са факултетском спремом могу напредовати у I категорију до укључиво 4.а. групе после двадесет година службе. Положајна плата за 4. групу 1. категорије износи Дин. 18.000.—

Остали у § 7. наведени чиновници који су државни могу напредовати сходно својој школској спреми према чл. 6. односно према чл. 57. Закона о чиновницима а нарочито:

у 2. категорији до укључиво 1. групе након 15 година службе;

у 3. категорији до укључиво 1. групе након 15 година службе.

У погледу дисциплинске одговорности важе за све те службенике прописи Закона о унутрашњој управи од 19. јуна 1929. год. За самоуправне чиновнике вреде одредбе предњег става смислу сходно а према одредбама уредаба појединих бановинских самоуправа.

Рад у народу.

§ 10. — Рад у народу око унапређења пољопривреде врше службеници напоменути у §§ 3. и 4. овог Закона и то нарочито:

- 1.) примерним господарењем на среским расадницима;
- 2.) обилажењем пољопривредника и пољопривредних установа у њиховом подручју у циљу подучавања и пропаганде;
- 3.) упућивањем и надзирањем рада угледних (узорних) сељака;
- 4.) одржавањем зимских и других течажева;
- 5.) сарадњом у задругарским установама и стручним друштвима;
- 6.) сарадњом са угледним и контролним станицама, пољопривредним школама и сл.;
- 7.) сарадњом са знанственим, хигијенским и социјалним заводима.

Срески расадници.

§ 11. — У подручју сваког среза треба да постоји „срески расадник” у величини од барем два хектара, на видљивом и сељацима лако приступном месту. Где такав још не

постоји, има се потребито земљиште одвојити од општинског пашњака или другог јавног земљишта или пак у нестатку таквога на згодном месту законским путем експроприсати у корист општина које доприносе трошковима набаве земљишта. На начин како је то предвиђено у чл. 194. Закона о унутрашњој управи и употребом средстава, која се предвиђају у § 47. овога Закона, имају се на томе земљишту подићи потребне зграде и уређаји, како би се могао на расаднику производити што већи број и што боље воћке, лоза и поврће за пресад, који ће се делити народу. На расаднику треба сместити што већи број стоке за расплод, велике и ситне за оплемењивање домаћих животиња онога краја. На расаднику треба осим тога гајити за онај крај најподесније културно биље и правити покусе (опите) са гајењем нових врсти биља, покусе са обрађивањем и ђубрењем земље, — све то да се околишном народу очигледно прикаже успех бољих метода рада.

Пропаганда.

§ 12. — У сврху пропаганде у народу мора срески пољопривредни референт у времену од 1. марта до 1. новембра сваке године барем сваког месеца једанпут, а у осталом времену у два месеца једанпут обићи све општине среског подручја, да овде дође са народом у непосредни додир, да залази у њихова кућишта, вртове, поља и т. д. и на лицу места давати савете и поуке, саслушати њихове потребе и настојати да им удо-

вољи. У циљу тога обилажења среског подручја имаде срески начелник саслушавши предлог среског пољопривредног референта одредити којим ће редом свака општина давати среском пољопривредном референту потребна кола за његов пут по општини.

Срески пољопривредни одбор може закључити, да се из средстава општинских пољопривредних заклада набави коњ за јашење или, где су путеви добри, какво механичко возило. Срески пољопривредни референт дужан је у том случају служити се њиме и уздржавати га из путног паушала, који ће му се установити према чл. 106. Закона о унутрашњој управи од 19. јуна 1929. год. Пближе одредбе гледе тога установиће Министар Пољопривреде правилником.

Узорна сељачка господарства.

§ 13. — За узорног (угледног) сељака првенствено се узимају такви пољопривредници, који имаду своје властито сељачко газдинство и који су с успехом свршили коју нижу или средњу пољопривредну школу, а само у недостатку таквих могу се узети и други напретку склони сељаци, добра гласа, нарочито ако се истичу у задругарском раду.

Узорни сељаци имаду да уређују господарење на своме поседу по господарској основи, коју ће утврдити заједно са среским пољопривредним референтом и која ће јамчити највећи економски могући успех према приликама тога краја. Узорни сељаци добијају првенствено књиге и часописе, стоку за распоред, семење, уметно ђубре, машине, воћ-

ке, обранбена средства против штеточина и сл.; која ће се у циљу пропаганде делити у народу, — уз услове, који имају бити само нешто повољнији од услова, под којима исте предмете могу набављати остали пољопривредници путем задругарских установа или власти.

§ 14. — У срезовима, у којима се не би показао успјех код узорних сељака, према § 13. може Министар Пољопривреде по закључку среског пољопривредног одбора и на приједлог бана допустити, да се срески расадник даде уз услове прилагођене месним приликама среском пољопривредном референту, да он на њему уреди узорно сељачко газдинство. У томе случају имаде срески пољопривредни референт право, да на расаднику господари, без нарочите субвенције, на свој рачун и своју корист, према тлу и клими и економским могућностима сељака у околини, како би га ови могли слиједити колико у избору култура толико у методу обрађивања тла и гајењу стоке.

Овакав рад не смије никако да одвраћа среског пољопривредног референта од његових других, а нарочито уредовних дужности, како су предвиђене у чл. 28., 29. и 49. Закона о унутрашњој управи од 19. јуна 1929. год. Исто тако се оваквом употребом среских расадника не смије крњити њихова главна сврха прама § 11. овога Закона.

§ 15. — Поближе одредбе гледе првог уређења и управљања среских расадника уопће,

а напосе оних, који би се давали среским пољопривредним референтима на експлоатацију у сврху примјерног сељачког господарења, као и за случај њиховог премештања одредиће Министар Пољопривреде правилником.

Зимски и други течајеви.

§ 16. — Срески пољопривредни референт имаде у времену од 15. октобра једне до краја фебруара наредне године по турнусу, који ће он унапред установити споразумно са опћинским пољопривредним одборима и уз одобрење надлежног среског начелника, — сваке године бар у једној опћини одржати течај из предмета биљне и сточарске производње. Ти течајеви трају бар шест недеља а могу се проширити и до четири месеца. На тим течајевима имају да судјелују и хигијенски, ветеринарски и шумарски референти среског начелства, наставници блиских пољопривредних школа и други наставници. Ти се течајеви могу прама жељи народа проширити и на предмете који нису строго пољопривредне нарави али могу да допринесу општем просвјетљењу и побољшању живота на селу.

Осим ових опћено-пољопривредних течајева имаду се прама актуелној потреби одржати и краћи течајеви за упућивање народа у практичним радовима, као и у калемљење воћака и лозе, у одбранбене методе против штеточина, у производњи масла и сира, у сушењу шљива, спремању хмеља и сличним пословима. У ту се сврху додељују срезу по потреби путни учитељи, економи и стручни службеници са стране бановине или Министарства Пољопривреде.

Посебни течајеви се имаду одржавати за домаћински женски рад, по могућности у вези са наставним течајевима основних школа. Гдје то теренске прилике дозвољавају, имаду се одржавати путујући течајеви, нарочито путујуће домаћинске школе.

Поближе о начину подучавања у тим течајевима, о намирењу трошкова наредиће Правилником Министар Пољопривреде. У сваком случају, где могу за такове течајеве послужити просторије основне школе, имаду се те просторије, несметајући редовној настави, бесплатно уступити, а та опћина имаде да сноси трошак за послугу, огријев и осветљење течаја.

Сарадња са пољопривредним установама и знанственим пољопривредним заводима.

§ 17. — Државне и самоуправне пољопривредне школе, огледне и контролне станице, државна и самоуправна добра, расадници, станице и лабораторији, хигијенски заводи и све сличне установе дужне су подупирати рад средских пољопривредних референата у свом дјелокругу помагањем при одржавању течајева, препуштањем материјала за показивање, тумачењем и предочавањем рада на њима повјереним објектима, полазницима течајева или екскурзија, давањем статистичких или других података и т. д.

Срески и бановински пољопривредни референти имаду право да се обраћају у стручним питањима непосредно на оне знанствене заводе на пољопривредним и ветеринарским факултетима, које Министарство Пољопривреде у споразуму са Министарством Просвјете у ту сврху посебно подупире. Ти знанствени заводи

пак имају уз дужност, да у оквиру дате им потпоре дају бесплатно тражене савјете, још и право да непосредно од споменутих референата траже њима потребити материјал за истраживања, те гњиговодствене, статистичке и друге податке.

§ 18. — У предњем параграфу споменути знанствени заводи позвани су на сарадњу у свим радовима око унапређења пољопривреде. Министар пољопривреде може поједине радове својих органа као и радове на покусним и огледним станицама, и добрима те нарочите пропагандистичке мјере ставити под изравно вођство тих завода — у споразуму са Министром Просвјете и уз посебно осигурање средстава за тај рад. Поближе о томе одредиће Правилником Министар Пољопривреде у споразуму са Министром Просвјете.

Задругарске установе.

§ 19. — Срески и бановински пољопривредни референти треба да стоје у што тешној вези са задругарством.

Они треба да упућују народ како ће своје појединачне недостатке силе ојачати удруживањем, да промичу стварање задруга сваке врсте где их још нема, да послуже стручним савјетом и радом при оснивању и пословању задруга и да се у своме раду служе задругарским установама гдје год их имаде.

Аналогно вриједи и за господарска (пољопривредна, кметска) и друга стручна пољопривредна друштва која настоје око унапре-

ђивања пољопривреде или појединих грана њезиних.

У ниједној од ових установа несмије пољопривредни референт учествовати као члан или буди какав функционар, већ само као сами савјетовац.

III. Унапређивање производње биља.

§ 20. — Унапређивање производње житарица бива првенствено замјеном слабије роднога сјемена са сјеменом које је селекционирано за тај крај те даје већи и сигурнији приход.

§ 21. — Државна и самоуправна добра и сва приватна добра, у опсегу у којем су се потоња уговорно на то обвезала имаду да производе што веће количине селекционираног сјемена житарица, а по потреби и другог сјемена. Произведене количине имаду ови посједи до рока који се за сваку врсту сјемена посебно прописује сваке године понудити Министарству пољопривреде или власти, коју им оно унапријед одреди, а ови ће их по потреби откупити уз цијену по уговору са приватницима, односно уз накнаду производних трошкова од државних, а уз наплату локалних тржних цијена од самоуправних имања.

Не буде ли понуда прихваћена у року од 14 дана након што је поштом препорученим листом предана, може власник са сјеменом слободно располагати.

§ 22. — Селекционирано сјеме, које је држава или самоуправно тијело набавило, дијели узорним сељацима, задругама и гдје таквих нема, другим вриједним сељацима у оквиру расположивих средстава. Сјеме се даје уз обавезу, да ће примаоц вратити од плода једнаку количину власти, од које га је примио. У изнимним случајевима се може сјеме дати и уз погодније увјете а и бесплатно. Ако се искуством кроз двије године још није показао позитивни резултат, ваља покус напустити и покушати са другом врстом селекционираног сјемена. Дадне ли пак покус позитивне успјехе, тада се у оној општини, у којој су покуси дали најбоље резултате, имаде све за сјетву одређено сјеме домаћег рода замјенити са опробаним селекционираним, без икакве наплате у новцу са стране сељака. Из прихода овако умноженог сјемена имаде се вршити замјена поступно у осталим општинама срескога подручја, док све буду снабдевене са бољим сјеменем. — Пближе одредбе гледе организовања, прикупљања, куповања селекционираног и уновчења у замјену примљеног домаћег сјемена одредиће правилником Министар Пољопривреде.

§ 23. — Унапређивање производње индустријског и трговачког биља треба да омогући замјену мање уносних обичајних култура биља са уноснијим. У томе циљу, кад овај Закон ступи на снагу, установиће се најподеснији реони за производњу духана, мака, конопља, лана, шећерне репе, кромпира, репице, сунцокрета, соје, хмеља и сл. У тим реонима вршиће

се нарочита пропаганда, да се те биљке у што бољем квалитету производе, да се додобије што боље сјемене за њих, да се на огледним станицама и у средњим расадницама испитају најповољније методе обрађивања, и спремања њиховог, те да се резултати стеченог искуства народу саопћују и да се путем задругарства или иначе осигура што повољније уновчење производа.

§ 24. — Промицање биља за сточну храну (пића, крма) стоји у уској вези са унапређењем сточарства, које се уређује посебним законом. Са напредовањем сточарства као тежишта наше пољопривредне продукције треба да иде упоредо ширење гајења крмнога биља. Заштита ваљаног сјемена за ту врсту културе уређује се посебним законом.

§ 25. — Унапређивање вртларства (баштованства, градинарства) врши се првенствено у крајевима који су подесни за производњу раног поврћа (Јужна Србија, Херцеговина, Далмација, Хрватско Приморје). Уз пропаганду рационалних метода и културе нарочито натапања те избора сјемена треба водити бригу о најбољим методима спремања за трг и проналажењу тржишта.

§ 26. — Унапређивање виноградарства врши се првенствено у крајевима, који су прикладни само за културу винове лозе. У овим се крајевима имаду производити у свим расад-

ницама одабране и прокушане врсте лозе на подлози американских за то тло најподеснијих врсти, које су одобрене. Младице лоза имаду се за винограде, који су пропали пак се регенеришу дијелити уз једну петину цијене коштања, а посве сиромашни виноградар на кредит уз отплату, почевши иза пет година по примању калама. Отплата се имаде извршити иза тога рока у пет даљњих годишњих obroка. За каламе за нове насаде имаде се плаћати половина цијене коштања. У овим напријед наведеним крајевима а на правим виноградским положајима може се дозволити опрост од пореза на приход од земљишта, како је предвиђен Законом о непосредним порезима од 8. фебруара 1928. год., чл. 11. тач. 2. на десет односно двадесет година.

У крајевима у којима је виноградарство до сада обичајно, али су прикладни и за другу врсту културе, те им виноградарство није најважнија грана пољопривреде, промиче се виноградарство аналогно као што је речено у првој ставци овога параграфа, само што се калами лозе дају виноградарима за регенерацију винограда уз половицу цијене коштања, а за посве нове насаде уз пуну цијену коштања.

У тим крајевима дозвољава се опрост од пореза на приход од земљишта како је предвиђен Законом о непосредним порезима од 8. фебруара 1928. године чл. 11. тачка 2/1. на четири године.

У свим осталим крајевима државе виноградарство се нема промицати никаквим нарочитим мјерама. Гајење американских врсти винове лозе која изравно рађа забрањено је без нарочите дозволе Министарства пољопривреде.

§ 27. — Унапређивање воћарства врши се по рејонима који ће се установити када овај Закон ступи на снагу. Ти рејони треба да обухвате производна подручја оних врсти воћа које у њима најбоље напредује и највећу добит носи. Опсег ових рејона одредиће Министарство Пољопривреде Правилником.

У тим рејонима имаду се у свим расадницима одгајати само оне врсти воћака, које одговарају рејону а те у што већем броју и на најтрајнијим подлогама. Воћке се имају из расадника давати сељацима највише уз половицу цијене коштања, ако им требају за садове на њиховом земљишту. За насад уз путеве, на трговима, пашњацима и сл. имаду се прикладне воћке (високе стаблесте), давати бесплатно. Али ово се може чинити истом, када буде у већем дијелу подмирена потреба сељака.

Гдје је развијено свиларство тамо се у воћним расадницима морају узгајати и дудови; а гдје крај уопће није за воћарство, тамо се може узгајати и багрени или друго биље, згодно за одбрану од вјетра, — уз једнаке услове продаје, као што је речено у предњем ставу.

Воћкама треба засадити сваку расположиву површину земље; нарочито у кршу у колико није намијењен пошумљавању, треба пуstopолнине засађивати марашкама, маслинама, бадемима, рогачима и сл. а на заклоњеним мјестима и племенитим јужним воћем. Сељацима, који би хтели овакове насаде подизати на државном, до сада некултивираном земљишту, треба омогућити да што јефтиније дођу до такве земље. У ту сврху даваће се таква земља у закуп па ако доиста подигну садове, продаће се уз пре погођену ниску цену и по-

годне платежне услове. Пближе о томе одредиће Министарство Пољопривреде правилником сагласно са Министарством шума и рудника. За комунална и слична земљишта одредиће се аналоган поступак посебним Законом.

§ 28. — Унапређивање ливадарства врши се пропагандом за натапање, бранање, гнојење, регенерирање ливада, преоравањем и засејавањем бољим врстама ливаднога биља. Ливаде треба да производе најјефтинију и најповољнију крму за све врсте стоке.

§ 29. — Пашњаци опћина, земљишних заједница и других јавних тијела, утрине и мере треба у низини очувати у границама неопходне потребе за пашу и пландовање стоке. Преко те границе треба их постепено, према порасту народа, приводити интензивнијим начинима културе.

Пашњаци у низини се имаду искоришћавати по основи, коју ће израдити срески пољопривредни референт са опћинским пољопривредним одбором. У основи треба предвидети максимални број стоке која се може на пашњак пуштати, разделити пашњаке на поједине врсте стоке, одредити мјеста за појила, начин обнављања травника, чишћење од грмља и корова те висину пашаринске такса по великом и малом грлу. Пашаринска такса имаде се одмерити најнижа али тако, да по покрићу трошкова за заједничког пастира и прије споменутих радња опћини остане вишак, који ће се привести опћинској пољопривредној заклади (§ 47.).

За брдске и планинске пашњаке (сувате, планине) у колико нису приватно власништво, имају се уредити господарске основе према предњем ставу уз судјеловање шумарског референта, надаље пописи (катастар) овлаштенника и ови сви повезати у пашаринску задругу по правилима која ће издати Министарство Пољопривреде у складу са Законом о шумама и у споразуму са Министром шума и рудника. Задаћа је задруга, да поправљају планинске испаше у њиховој продуктивној снази, да уздржавају и подижу нова појила, путове и коначишта, а по могућности да заједнички прерађују и продају своје продукте. Господарске основе пашњака у низинама и по планинама одобрава бан.

Натјецање и изложбе.

§ 30. — Сваке треће године приређују се у свакоме срезу натјецања у оним производима пољопривреде, који се по програму рада средскога и обласног пољопривредног одбора имаду у првом реду пропагирати у томе срезу. У таквом натјецању могу судјеловати само пољопривредници, који имаду свој посјед у подручју тога среза. Такмаци излажу своје производе уз назнаку, на коликој су га површини гајили, како су га обрађивали, колико су брали укупно и по хектару (кат. јутру, дунуму). Те податке треба да потврди надлежна опћинска управа или средски пољопривредни референт. Натјецање се обавља на свечан начин. Успјех сваког такмаца установљује се повјеренствено на начин, који ће се поближе прописати правилником Министарства Пољопривреде, табелама и бројкама. Такмац, који получи нај-

већи број грани производње и добија награду среза било у новцу било у стоци или пољопривредним справама, прама његовим потребама, — диплому и државну медаљу. Тко је у једном натјецању био првак, не може се натјецати у наредном натјецању.

Сви срески прваци исте године пореде се, према успјесима, које су получили при својим среским натјецањима, повјеренствено код надлежне бановине где се по том утврђује, тко је првак у бановини за ту грану производње. Првак у бановини добива бановинску награду у новцу, диплому и државну медаљу.

Сви прваци бановине исте године пореде се према полученим успјесима повјеренствено код Министарства пољопривреде, које по том утврђује, тко је првак у тој грани производње за читаву Краљевину Југославију Државни првак добива државну награду у новцу, државну диплому и државну медаљу, која му се на свечан начин предаје. Имена свих првака срезова, бановина и државе објављују се у „Службеним Новинама”. У колико су ти првенствени производи способни за трајно чување, чувају се у Министарству пољопривреде. Министарство пољопривреде одредиће сваке године, колико ће доприносити из државне пољопривредне закладе за новчане награде срезова и бановина и државе. Све поближе одредбе како ће се провести натјецање одредиће се правилником Министарства пољопривреде. Облик и све поближе о медаљама одредиће се посебним Законом.

§ 31. — Уз натјецања у нарочито пропагираним гранама могу се истодобно прире-

ђивати и сајмови и изложбе сваке врсте пољопривредних производа. За излагаче на тим изложбама може срески пољопривредни одбор из опћинске пољопривредне закладе одредити награду у новцу или пољопривредним потрештинама.

Аналогно могу приређивати сајмове и изложбе и поједине бановине или више њих заједно.

Министарство пољопривреде одлучиваће од случаја до случаја прама приликама тога краја, колико ће доприносити из државних средстава за помагање таквих приредаба.

Билне штеточине.

§ 32. — Сузбијање билних штеточина уређује се посебним законом.

Осигурање против града (туче).

§ 33. — Закон о осигурању усјева и плодова од 31. јуна 1923. год. ставља се ван снаге. Посебним законом ставиће се осигурање од града на задружну основу уз учествовање опћина, бановина и државе.

Мелиорације.

§ 34. — Побољшање земље нарочитим радовима (мелиорацијама) у колико је у вези са водоградњама, врши се по посебним законима, који о томе постоје или ће се још донијети.

Ако се побољшавање земље врши другим путем крчењем од пањева и грмља, оградивањем камењем или живим оградама, терасира-

њем и сличним радовима у јавном интересу, врше се ти радови према закључцима опћинских, среских или бановинских пољопривредних одбора. Такви закључци су обвезатни за све интересенте, против њима је дозвољена жалба на непосредну вишу опћу управну власт. У потребним случајевима изводиће се те мелиорације у споразуму са Министром шума и рудника.

За мелиорационе радове за које се тражи зајам може, на молбу установа прама односним законима о водном праву, водоградњама и сл., или ако се не ради о водоградњивим мелиорацијама, — тада на молбу дотичног пољопривредног одбора, — Министар финансија у споразуму са Министром пољопривреде и Министром грађевина дозволити да се отплатни оброци таквога зајма убирају од интересената по органима, позваним за убирање непосредних пореза на исти начин као државне порезе.

IV. Унапређење сточарства.

§ 35. — Сточарство и његово унапређење уређује се посебним законом. Сва настојања око унапређивања сточарства морају бити увијек органски повезана са настојањима око унапређења пољопривреде уопће, и несмије се од ових одвајати.

§ 36. — Сва државна и самоуправни добра, те она приватна имања, која се на то уговорно обвежу, треба да производе за расплод што већи број велике и ситне стоке, перади и слично.

Животиње за расплод имаду се праводобно сваке године понудити Министарству пољопривреде или опћој управној власти, коју Министарство унапред одреди, а ови ће их по потреби откупљивати уз цијену према уговору са приватним лицима, односно према производним трошковима са државних или самоуправних добара.

Не буде ли понуда прихваћена у року од 14 дана након што је поштом препорученим листом предана, може власник са понућеним животињама слободно располагати.

Осигурање стоке.

§ 37. — Посебним законом уредиће се осигурање стоке на задружној основи уз судевање среза, бановине и државе.

V. Државна и самоуправни добра.

§ 38. — Да се осигура провађање задатака које §§ 21. и 36. стављају у дужност државним и самоуправним добрима, морају ова добра најкасније три месеца након што овај Закон ступа на снагу, предложити Министарству пољопривреде своје господарске основе на увид и одобрење. Министарство пољопривреде има право, да контролише провађање одобрене господарске основе по својим органима. У случају, да се основе не би провађале на којем самоуправном добру, има Министарство пољопривреде право, да именује комесара за управу имања, који мора да уреди господарење према одобреној господарској основи и да га тада преда самоуправи.

VI. Унапређење прође производа пољопривреде.

§ 39. — Прописи гледе стандардизације и типизирања пољопривредних производа за извоз установљују се Законом о контроли пољопривредних производа намењених извозу. Исто се тако уређују посебним законима мјере против патварања вина и против патварања пољопривредних живежних намирница.

§ 40. — За чишћење жита за извоз и за сјетву имаду се у житородним крајевима подизати постепено среске и опћинске станице за чишћење жита. У колико се то не би могло учинити путем задругарства, има то провести среско начелство по закључку среског пољопривредног одбора и сретствима општинских пољопривредних заклада, уз примерену субвенцију из државних сретстава или уз јемство државе код Привилеговане Аграрне банке за отплату читавог или дјелимичног набавног трошка.

§ 41. — У житородним крајевима, који производе жита преко властите потребе, треба настојати да се створе задруге произвођача жита, које ће подизати — по могућности уз станицу за чишћење — своја заједничка житна складишта. За таква складишта одступиће се задругама, гдје то простор допушта, бесплатна градилишта на железничким станицама уз трачнице, а потребита грађа и стројеви доводиће им се железницом уз режијску тарифу. Осим

тога ће им се давати из сретстава среских обласних и државних пољопривредних заклада по помоћ за прво уређење.

Задружна складишта имаду право, да на укладиштено жито издају складишнице, које ће преузимати Привилегована Аграрна банка по правилнику, што ће га издати Министарство пољопривреде у споразуму са управним одбором Привилеговане Аграрне банке.

§ 42. — Аналогно, како је речено у предњем параграфу за задруге произвођача жита, подупире се оснивање и рад задружних подрума (пивница), уљара, млекара, пецара ракије и шпиритуса, сушница и етиважа воћа, стоваришта духана, афиона, хмеља, бухаћа и свих других производа пољопривреде, — а осим тога и задруге рибара и произвођача рибљих конзерва. За све такве задруге уз помоћ, која је предвиђена у предњем параграфу, даваће Министарство пољопривреде по могућности бесплатно и стручњаке, који ће задругу помагати и упутити њене пословође у рационално пословање.

VII. Средства за прваћање закона.

Пољопривредне закладе.

§ 43. — Кад овај Закон ступи на снагу, стварају се: државне, бановинске и опћинске пољопривредне закладе.

Државна пољопривредна заклада.

§ 44. — У државну пољопривредну закладу улазе:

1.) Таксе за ветеринарски преглед стоке на пограничним станицама, по одбитку таксе за ветеринара према правилнику Министарства пољопривреде.

2.) Све глобе (новчане казне) за прекршења у овоме закону споменутих закона пољопривредне природе, како је у тим законима посебно изведено. Остају на снази одредбе Закона о сузбијању и угушивању сточних зараза од 12. јуна 1928. год., чл. 110., о државном фонду за сузбијање сточних зараза.

3.) Чист приход од државних имања и установа, којима управља Министарство пољопривреде.

4.) Чист приход Државне класне лутрије по одбитку дијела који по закону припада Министарству трговине и индустрије и инвалидскоме фонду.

5.) Пословна дажбина, која ће се наплаћивати при извозу робе.

Стопе пословне дажбине на поједине извозне предмете одређује Министар финансија на предлог Министра пољопривреде у споразуму са Министром трговине и индустрије. Стопе пословне дажбине одређују се у златној валути. Одређене стопе пословне дажбине може Министар финансија у споразуму са осталим Министрима, повећати, смањити и одредити, на које се предмете неће наплаћивати пословна дажбина.

Стопе пословне дажбине одредиће се тако, да се може очекивати приход годишње најмање (4) четири милиона златних динара.

Плаћање овде споменуте пословне дажбине вршиће се по прописима који важе за наплату царине и царинских дажбина.

Повраћај погрешно и неумесно плаћене, као и накнада неплаћене или мање плаћене пословне дажбине врши се по прописима, који важе за повраћај и накнадну наплату царине и царинских дажбина.

Приход од пословне дажбине слаће царинарнице по одбитку извршених повраћаја месечно Привилегованој аграрној банци у Београду, која ће га књижити у корист државне пољопривредне закладе.

Одредбе чл. 19. тач. 2/6 предлога Закона о Царинској Тарифи од 20. јуна 1929. год., у колико се односе на наплаћивање пословне дажбине на извозну робу укидају се.

§ 45. — Са државном пољопривредном закладом располаже Министар пољопривреде у споразуму са Претседником министарског савета у оквиру свакогодишњег прорачуна, који се додаје државном буџету. За хитне дознаке и исплате установиће Министар пољопривреде и Министар финансија уз одобрење Министра претседника правилник, којим ће се дознаке и исплате вршити убрзаним начином.

Бановинска пољопривредна заклада.

§ 46. — У бановинску пољопривредну закладу улазе:

1. Половица пристојби за издавање сточних пасоша (путница), и за пренос права власништва од свих општина (градова) на подручју дотичне бановине, чију висину прописује Министар пољопривреде у сагласности са Министром финансија (види § 47. ал. 1).

2. Чист приход бановинских пољопривредних имања, расадника, и сличних установа.

3. Износи, који се овој заклади дотирају из бановинског буџета.

Са бановинском пољопривредном закладом располаже Пољопривредно одељење банске управе по предлогу Бановинског пољопривредног одбора, односно установе, која овај одбор буде заменила.

Општинска (градска) пољопривредна заклада.

§ 47. — У општинску (градску) пољопривредну закладу улазе:

1. Половица пристојби за издавање сточних пасоша и за пренос права власништва, чију висину прописује Министар пољопривреде у сагласности са Министром финансија. Одредбе чл. 14. Закона о сузбијању и угушивању сточних зараза од 14. јуна 1928. год., у колико се противе прописима ове тачке, стављају се ван снаге.

2. Чист приход од пашарине (§ 29.).

3. Чист приход општинских (градских) расадника.

4. Приход од ујма општинских (градских) станица за чишћење семена.

5. Износи, који се овој заклади дотирају из општинског буџета.

6. Други приходи.

Са општинском пољопривредном закладом располаже општинско заступство, по предлогу општинског пољопривредног одбора. Ако је потребан један издатак у интересу читавог среза, место општинских заступстава доноси закључак срески пољопривредни одбор. Издаци

за извршење ових закључака имају се првенствено и сразмерно намирити из свих општинских заклада среског подручја, но с тим, да се општинске закладе за њих не смеју оптеретити са више од 25% својих укупних прихода.

§ 48. — Државне, бановинске и општинске пољопривредне закладе остављају се у похрану на чување и приплод код Привилеговане аграрне банке и њених подружница, гдје такве постоје.

§ 49. — Државне, бановинске и опћинске пољопривредне закладе могу се трошити искључиво само за сврхе, које су споменуте у овоме Закону и у законима, који су с њиме у вези. Свака другојачија употреба кажњива је по дисциплинским прописима, у колико не потпада под кривични закон. Издатци личне нарави, у колико су неопходно потребни за провађање прије споменутих сврха, а нису предвиђени буџетом, не могу се чинити без одобрења непосредне више власти, а за бановинске пољопривредне закладе без одобрења Министра пољопривреде.

Закључни рачун издатака и примитака треба крајем сваке рачунске године на једнак начин, како се предлажу и остали закључни рачуни по државном или бановинском буџету, предлагати на испитивање надлежној вишој власти, а закључни рачун Министарства пољопривреде Главној контроли. За испитивање рачуна треба, уважавајући § 45. овог Закона примјенити све законе и прописе који стоје на снази за аналогне рачуне по државном буџету.

VIII. Заступање интереса пољопривреде.

§ 50. — За заступање интереса пољопривреде бирају се опћински, срески и бановински пољопривредни одбори.

Опћински пољопривредни одбори.

§ 51. — Најдаље у року од 2 мјесеца од дана када овај закон ступи на снагу бира се из средине сваког опћинског или градског заступства, односно корпорације која га заступа, одбор од три до пет лица и два замјеника који треба да су у што ближе односу са пољопривредом и што је више могућно стручно школовани. У овај опћински пољопривредни одбор улази још и по један заступник сваке, на територији опћине постојеће пољопривредне задругарске установе или којег пољопривредног друштва као савјетодавног члан. Срески пољопривредни референт има право да присуствује свакој сједници опћинског пољопривредног одбора, а дужност му је да дође на сједнице ако то одбор затражи путем среског начелника ради стручне информације одбору. У том случају носи евентуални трошак опћинска пољопривредна заклада.

§ 52. — Опћински пољопривредни одбор бира себи претсједника и његовог замјеника. Претсједник сазива одбор по потреби најмање двапут годишње, или на захтјев двојице чланова одбора. Закључци одбора су правоваљани, ако су присутна бар три члана његова. Закључци се стварају већином гласова и уносе

у записник, којег води по председавајућем члану именовани перовођа. Перовођа не мора бити члан одбора.

§ 53. — Опћински пољопривредни одбор саставља сваке године приједлог буџета опћинске пољопривредне закладе за опћинско заступство. Он расправља о свим питањима пољопривредне нарави, која му се чине подесним за расправу, или за које се од више власти тражи мишљење, или закључак одбора.

По својим закључцима он може да ставља приједлоге опћинским (градским) заступствима или среским пољопривредним одборима, те се овакови приједлози морају стављати на дневни ред прве наредне сједнице опћинског (градског) заступства, односно среског пољопривредног одбора. Опћински пољопривредни одбор може да се обраћа и на више власти са приједлозима, ако се ови односе на шире подручје но што је опћинско. — Нарочита је дужност опћинског пољопривредног одбора, да даје опћинском начелству (поглаварству) стручне подлоге за ратарску статистику.

Срески пољопривредни одбори.

§ 54. — Сваки опћински пољопривредни одбор бира по једног члана и једнога замјеника у срески пољопривредни одбор. Гдје би број чланова среског пољопривредног одбора по тому избору премашео двадесет, тамо ће надлежни орган бановинске самоуправе груписати опћине према броју становника тако, да ће више опћина заједно бирати једнога одборника

до укупно њих двадесет. Осим тога може сваки савез пољопривредних задругарских установа или пољопривредних друштава, који на територији среза имаде бар пет задруга, — да пошаље једног заступника као савјетодавног члана. Одбор бира претсједника, којег замјењује најстарији члан одбора, ако је претсједник отсутан. Срески пољопривредни референт је извјеститељ одбора. Одбор се састаје редовно два пута у години, а мора се сазвати изванредно сваки пут кад то затраже одборници из двије опћине писменим поднеском, означивши предмет, о којем желе да се вијећа. Ако не би претсједник сазвао редовну или изванредну сједницу ни на позив среског начелника, онда то мора учинити срески начелник. Срески начелник присуствује свакој сједници среског пољопривредног одбора. Закључци су правоваљани ако сједници присуствује бар једна трећина свих опћинских изасланика, они се стварају већином гласова и уносе у записник по перовођи, којег одређује претсједник. Ако срески начелник налази, да је који закључак штетан за пољопривреду или опће интересе, мора његово извршење обуставити и тражити одлуку бана. Закључци се саопштавају писмено свим опћинским поглаварствима ради провађања и бану. Незадовољне општине могу се жалити надлежном бану, који коначно одлучује.

§ 55 — Срески пољопривредни одбор имаде да расправља о свим питањима пољопривредне нарави среског подручја, нарочито о приједлозима опћинских пољопривредних одбора, који му се шаљу. Одбор има на првоме

своме засједању, које се имаде одржати најкасније три мјесеца након што ступи овај Закон на снагу, — да створи начелни програм о унапређивању пољопривреде у свом подручју. У програму треба означити најхитније радове који ће најбрже унапредити поједине гране и цјелокупност пољопривреде у срезу. Држећи тај програм у виду, одбор треба, систематски га извађајући, да саставља сваке године буџет за заједничке среске установе у праведном одмјеру према § 47. последњи став.

Срески пољопривредни одбор треба да води бригу не само о задаћама, које му ставља у дужност овај Закон, већ уопће о подизању материјалне културе народа у свакоме погледу и побољшања живота на селу.

§ 56. — У случају да у којој опћини не би постојало опћинско заступство или тијело, које га заступа, тада срески поглавар именује из подручја те опћине једног напредног сељака за члана и једног замјеника у среском пољопривредном одбору. Овај одбор врши све задатке које су среском пољопривредном одбору стављене у дужност по §§ 47. и 55.

Бановински пољопривредни одбор.

§ 57. — Сваки срески пољопривредни одбор бира из своје средине по два члана и једног замјеника у бановински пољопривредни одбор. Овому одбору предсједава врховни претставник бановинске самоуправе а бановински пољопривредни референт му је извјеститељ. Сједници бановинског пољопривредног одбора

присуствује бан, осим тога присуствују сједници по потреби и сви стручни органи пољопривредне, ветеринарске и шумарске струке који су намјештени при бановини. Једног од њих претсједник именује перовођом. — Одбор се састаје барем двапут у години, а мора се сазвати ако то траже заступници барем из три среза писменим поднеском, означивши предмет, о коме желе да се вијећа. Закључци су правоваљани, ако сједници присуствују барем једна трећина свих среских изасланика. Закључци се доносе већином гласова, а у записник их уноси перовођа.

Ако бан налази да је који закључак бановинског пољопривредног одбора штетан за пољопривреду или опште интересе, мора његово извршење обуставити и тражити одлуку Министра пољопривреде. Закључци се саопштавају писмено свим среским начелствима и Министру пољопривреде. Против закључака може се уложити жалба Министру пољопривреде који коначно одлучује.

§ 58. — Гдје у сједишту бановине постоји барем петнаест задруга којег савеза пољопривредних задруга, основаних према законским прописима или барем петнаест подружница којег средишног пољопривредног друштва или које удружење агронома, тамо те организације имају право послати у бановински пољопривредни одбор по члана са савјетодавним гласом.

§ 59. — Бановински пољопривредни одбор има да расправља о свим питањима пољоприв-

вредне нарави бановинскога подручја, нарочито о приједлозима опћинских и среских пољопривредних одбора, који му буду поднесени. На првome своме засједању, које се имаде одржати најкасније четири мјесеца од дана, када овај Закон ступи на снагу, треба да изради начелни програм о унапређивању пољопривреде у својем подручју. У програму треба означити најхитније радове, који ће најбрже унапредити поједине гране и цјелокупност пољопривреде у бановини. Тај програм ваља предложити на одобрење Министру пољопривреде путем бана. Држећи тај програм у виду и систематски га изграђујући, одбор треба да сваке године саставља буџет примитака и издатака бановинске пољопривредне закладе и да га предложи на одобрење Министру пољопривреде путем бана.

Бановински пољопривредни одбор има водити бригу не само о закључцима које му ставља у дужност овај Закон, већ уопће о подизању материјалне културе и побољшања живота на селу.

§ 60. — Ако који опћински, срески или бановински пољопривредни одбор не би удовољио својим задаћама, које му овај Закон ставља у дужност, или би прекорачио свој дјелокруг, нарочито ако би се бавио питањима политичке нарави, има за опћинске и среске одборе бан, а за бановинске одборе Министар пољопривреде власт, да их распусти те да одреди или избор новог одбора или да на мјесто одбора постави комесаре.

Комесар има да врши све послове које овај Закон ставља у дужност одборима, на чије се мјесто поставља, док не наступе прилике, које ће омогућити опет законити рад пољопривредних одбора.

§ 61. — За присуствовање опћинских заступника на сједницама среских пољопривредних одбора, а среских заступника на сједницама бановинских одбора иде оне прве накнада путних трошкова као државне чиновнике 1. категорије групе 7. и дневница од 50 динара —, а последње једнака накнада путних трошкова и дневница од 80.— дин. Ти трошкови иду на терет опћинских пољопривредних заклада, на које их имају среска начелства једнако репартирати као заједнички издатак (види § 47.).

IX. Прелазна наређења.

§ 62. — Они пољопривредни службеници за које је по § 7. прописана економска пракса, а они те праксе немају, додељују се по реду, који установи Министар пољопривреде; а уз придржај њиховог службеног положаја, — на државна и самоуправна добра, да се кроз једну годину дана упуте практично у економију. Само, ако на тој пракси постигну успјех према прописима, које ће установити Министар пољопривреде правилником вратиће се на своје првашње положаје. У противном случају поштује се с њима према чл. 133. тач. 9. Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанскога реда од 31. јула 1923. год.

§ 63. — Државни чиновници и службеници, које овај Закон затече на положајима за које немају прописно школско оспособљење, могу тај положај задржати аналогно прописима Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда од 31. јула 1923. год. чл. 224.—252. Самоуправни чиновници и службеници, које овај Закон затече на положајима, за које немају овим Законом прописане школске квалификације, могу тај положај задржати само по одлуци Министра пољопривреде, а по саслушању стручног савјета Министарства пољопривреде.

Ревизија квалификација самоуправних чиновника и службеника извршиће се у року од три мјесеца по ступању на снагу овог Закона.

§ 64. — Даном ступања на снагу овога Закона престају важити закони о културним одборима и вијећима у Хрватској и Славонији, Словенији, Далмацији и Војводини, а на њихово мјесто ступају аналогно срески и бановински пољопривредни одбори према одредбама овога Закона. Имовина и имовинска права досадањих културних одбора, односно вијећа прелазе у цијелости на установе које ступају по овоме Закону на њихово мјесто.

Сви други Закони и прописи, у колико су противни одредбама овога Закона, престају такођер важити даном, када овај Закон ступи на снагу.

§ 65. — Овај Закон ступа у живот и добија обавезну снагу када се обнародује у „Службеним новинама”.

Препоручујемо Нашем Министру пољопривреде да овај Закон обнародује и о његовом се извршењу стара, а свима Нашим Министрима и потчињеним властима, да по њему поступају, а свима и свакоме заповједамо, да му се поковају.

Закон од 6. септембра, 1929. год., обнародован је у Бр. 221. — LXXXVIII Службених новина од 21. септембра, 1929. год.

Измене и допуне од 29. децембра, 1930. год., обнародоване су у Бр. 301. — CVI Службених новина од 31. децембра, 1930. год.

ЗАКОН

од 7. јуна, 1931. год.,

о продаји пољопривредних производа на зелено

§ 1. — Земљорадник који је продао своје пољопривредне производе пре жетве, може, док није испунио уговор, одустати од уговора. У том случају, дужан је да врати купцу суму коју је примио било на име капаре, било на име куповне цене, и да му плати на ту суму за време од дана када ју је примио, до дана када ју је вратио, камату од 10% годишње.

Ако је била уговорена одустаница, или казна за случај неиспуњавања уговора, земљорадник продавац, није у случају става првог дужан да то плати купцу, нити је дужан да му накнади штету насталу, може бити, од неиспуњења уговора.

§ 2. — Земљорадник, продавац, који хоће да се користи правом §-а 1, мора да изјави свој одустајак од уговора написмено или на записник среском суду, надлежном по месту

извршења, а где још нема среских судова, среском начелству, односно среској испостави, пре истека рока за испуњење уговора, и да у исто време положи суму, коју је дужан вратити по пропису §-а 1. став 1.

Ако услед погрешног прорачуна није положен тачан износ суме по §-у 1. став 1, срески суд (среско начелство, среска испостава), на захтев купца, позваће земљорадника продавца да у одређеном року тај износ допуни.

§ 3. — Срески суд (среско начелство, среска испостава) позваће купца да у остављеном року подигне положену суму. По протеку овог рока поступиће се са положеном, а неподигнутом сумом, као и са другим неподигнутим депозитима.

§ 4. — По овом закону ће се поступити и онда, кад су странке привидно склопиле који други посао да тиме прикрију продају земљорадничких производа на зелено.

У случају кад продавац поступи по § 2, изложивши какав је привидни уговор склопио, суд (среско начелство, среска испостава), ће позвати купца, и ако овај призна наводе, поступиће по § 3, а ако не призна упутиће га на спор код редовног суда, и задржаће положену суму до свршетка овог спора.

У таквом спору странке се могу служити сваким доказом, а суд ће по слободној оцени доказа, по околностима, по оцени посла, по стању и по личним односима сауговорача пресудити спор.

§ 5. — У случају спора о датуму уговора, купац мора датум доказати јавном исправом.

§ 6. — Не сматра се као продаја пре жетве ако се продају већ зрели виноградски или воћарски производи пре брања.

§ 7. — Ништавна је свака уговорна одредба којом би се земљорадник продавац одрекао права које му овај Закон даје.

§ 8. — Прописи овог Закона примењиваће се и на уговоре о продаји пољопривредних производа пре жетве, закључене пре његовог ступања на снагу, уколико рок за испуњење уговора долази после његовог ступања на снагу.

§ 9. — Овај Закон ступа у живот и добија обавезну снагу даном обнародовања у „Службеним новинама”.

Службене новине Бр. 147. — XLIX од 2. јуна, 1931. год.

ЗАКОН

од 10. фебруара, 1931. год.,

о обавезном обезбеђењу усева и плодова од града.

Чл. 1. — Овлашћује се Министар пољопривреде, да, по предлогу банова а за поједине бановине, уредбом пропише обавезно обезбеђење усева и плодова од града и разрезивање трошкова око обавезног обезбеђења на сваког власника и поседника (притежаоца), и то у виду паушалног улога (осигуранине) по јединици обрађене површине.

Чл. 2. — Правилник за провођење обавезног обезбеђења и за провођење разрезивања трошкова обезбеђења издаће сваки бан за подручје своје бановине.

Правилник као и измене Правилника морају бити одобрене од Министра пољопривреде.

Обавезно обезбеђење може се провести тек када тај Правилник буде, по одобрењу Министра пољопривреде, издан.

Чл. 3. — Овај Закон ступа у живот кад га Краљ потпише, а обавезну снагу добија, кад буде обнародован у „Службеним новинама”.

Службене новине Бр. 43. — XII од 25. фебруара, 1931. год.

ЗАКОН

о сузбијању болести и штеточиња културних биљака

од 9. децембра, 1929. — I год.

Ойште одредбе.

§ 1. — Задатак је овога Закона сузбијање болести и штеточиња културног биља. Под штеточињама културног биља подразумевају се и корови као и штетне птице и сисари, у колико њихов лов није регулисан законом о лову.

§ 2. — Дужности прописане овим Законом падају на сваког држаоца ма каквог земљишта, било јавног или приватног, био он сопственик, уживалац или закупац, као и на све врсте културе земљишта.

Дужности држалаца земљишта.

§ 3. — Сваки држалац земљишта помешног у § 2. дужан је:

1) да штити свим подесним мерама и начинима своје културе од биљних болести и штеточиња и да ове сузбија сопственим снагама и сретствима у право време;

2) да примењује на подесан начин од власти прописане специјалне мере за сузбијање и узме учешћа у извршивању општих мера, да се подвргава у томе раду прописима власти и званичних стручних установа и органа, који руководе борбом против биљних болести и штеточиња;

3) по потреби да даје сопствену или о своје трошку потребну радну снагу за извршење радова приликом општег сузбијања;

4) да одмах обавести општинску власт о првом појављивању извесних биљних болести и штеточиња. Исто тако да пријави и све друге болести и штеточиње, које се редовно или периодично у великој множини и опсегу појављују, па и симптоме (знакове), по којима се може закључити, да ће се биљне болести и штеточиње појавити, нарочито када постоји опасност за суседне културе или читаве крајеве — чим за то сазна;

5) да помаже званичне установе и институције давањем потребних истинитих и веродостојних саопштења о појављивању и кретању биљних болести и штеточиња.

Давати саопштења и пријављивати појављивање и кретање болести и штеточиња (т. 5.) дужна су нарочито лица, која по својој дужности контролишу стање пољопривредних култура (бански и срески стручни органи, општински чувари шуме, пољаци ит.д.), затим лица, која по своје занимању држе у залихама биљке или биљне делове и њима тргују (башто-

вани, воћари, лозни и воћни расадници и други).

§ 4. — На јавним земљиштима, каналима, насипима и другим инсталацијама, на земљиштима, која припадају рудницима и фабрикама, гробљима и парковима, мора се у случају наређених и организованих општих заједничких мера извршити борба истовремено када се она врши и на осталој територији општине. Ову борбу врше сопственици односно управе о сопственом трошку и са сопственим персоналом, ако они не желе да се њихови терени и инсталације обухвате заједничком борбом.

§ 5. — Дужности у § 3. тач. 1), 4), 5) протежу се и на управе железничких пруга. У осталим случајевима примењиваће се за сузбијање биљних болести и штеточиња на железничким земљиштима и инсталацијама ове одредбе:

1) Када се потребне мере за сузбијање одређене од среских начелника протежу и на земљишта железница, треба се увек ставити у споразум са надзорним надлештвом железница и сагласити се с њим о избору начина борбе.

2) Када власти уводе и организују опште сузбијање, има се оно вршити истовремено и на земљиштима и инсталацијама железница.

3) Када ову борбу врше општинске власти, јавни органи и установе или од њих независни стручњаци и специјалисти одређени од државне власти, и на земљиштима и уређе-

њима железница, треба се сагласити са надлештвом железница, под којим се условима може допустити нежелезничким лицима задржавање на земљишћима железнице. У свим тим случајевима треба се без приговора придржавати упуштава надлежних железничких органа, да би се осигурао редован пролаз железничких возова.

4) Покриће трошкова за сузбијање биљних болести и штеточиња на земљишћима и уређењима железница регулисаће се сагласно одредбама § 16. и § 6.

Дужности државних стручних орђана и Државних пољопривредних огледних и контролних станица.

§ 6. — Државни стручни пољопривредни органи имају са легитимацијом надлежне опште управне власти право приступа на свако земљиште са ма каквом културом, у сва складишта и продавнице биља, биљних делова и семена, у станице за селекцију и производњу биља, у циљу да утврде постојање болести или штеточиње, и у случају потребе да одреде дезинфекцију или лечење биља, биљних делова, семена или материјала који је заражен или сумњив, па и само уништење истог на начин предвиђен овим законом или односним наређењем.

Исто право имају стручни органи Државних пољопривредних огледних и контролних станица, чији је задатак да врше испитивање, лечење, дезинфекцију или уништење. Ови органи имају такође слободан приступ у све железничке и трамвајске станице у краљевини и

у поморска речна пристаништа, са правом да улазе и у њихова складишта робе, у железничке вагоне и пароброде, али тек по претходном споразуму и посредовању управног особља.

§ 7. — За уништено биље, биљне делове, семење и материјал, кад се ово уништење спроводи у циљу да се заштити културно биље и биљни производи од биљних болести и штеточиња и у опште за штете настале у вези са радом око уништења, лечења и дезинфекције, банска управа може дати посебне помоћи кад је ово уништавање извршено на поседу сиромашних власника.

§ 8. — У колико хитност увођења мера за сузбијање допушта, опште управне власти ће се за примену овога закона и за наређење о сузбијању биљних болести и штеточиња претходно ставити у споразум са надлежном Државном пољопривредном огледном и контролном станицом. Стручну помоћ од Државне пољопривредне огледне и контролне станице затражиће власти нарочито у оним крајевима, када се тиме може постићи бржа, економичнија и успешнија акција, и ту су стручну помоћ дужне дати Државне пољопривредне огледне и контролне станице у овом као и у сваком другом случају.

Мере поменуте у §§ 12., 13. и 14. могу се извршити само по мишљењу званичне Државне пољопривредне огледне и контролне станице.

У свом делокругу рада Државне пољопривредне огледне и контролне станице су дужне:

1) да надгледају културе и установе поменуте у §§ 2., 4., 6. и 7. а у циљу да би се могла установити појава и ширење биљне болести и штеточиња;

2) да шире знања која се односе на биљне болести и штеточиње као и на мере за њихову предохрану и сузбијање;

3) да приређују курсеве за банске и среске пољопривредне референте у оним крајевима где се појави каква болест или штеточиња угрожавајућег карактера;

4) да врше инспекцију пошиљака семена биља и биљних делова на поштама и железницама према прописима Министарства пољопривреде, финансија, грађевина и саобраћаја;

5) да издају уверења о здравственом стању и пореклу пошиљака семена, биља и биљних делова.

Дужности општинских власти.

§ 9. — Среске и градске општинске власти морају настојавати да држаоци земљишта благовремено и сходно прописима извршавају дужности по овоме Закону.

У случају да културама прети каква опасност која захтева хитне и неодложне мере, општинска власт дужна је ове мере предузети и за ту сврху мора да тражи радну снагу. У исто време има општинска власт о томе извести опште управне власти првог и другог степена и надлежну Државну пољопривредну огледну и контролну станицу.

У случају јаких навала таквих биљних болести и штеточиња, за чије је сузбијање потребно имати нарочите справе (као на пр. воћне прскалице) које сиромашнији не би могли купити, општинске власти дужне су набављати из својих средстава потребан број тих справа и давати их на послугу овима уз најмању накнаду.

Ако који држалац земљишта не би извршио по овоме параграфу или § 3. (т. 1.—5.) прописане мере за сузбијање или не стави на расположење радну снагу, коју је дужан дати по закону, општинска власт има извршити тај рад о трошку држаоца и тај трошак наплатити уз остале порезе, у противном случају принудним путем преко опште управне власти.

Општинске власти дужне су одазвати се наређењима и позивима среског начелника код предузимања борбе против биљних болести и штеточиња а нарочито извршивати мере које он пропише за систематску и општу борбу.

Надзор за извршавање прописаних мера врши претседник односно чланови општинске управе, лично или преко пољске полиције (чувара, пољара), а по потреби и преко нарочито за то из општинске благајне плаћених надзорника.

Општинска власт дужна је поднети хитну писмену пријаву среском начелнику у свима случајевима, када снаге појединих држалаца земљишта и заједничке снаге не би достајале за сузбијање, да би среска власт могла поступити по § 12. тач. 2.

§ 10. — За скупљање извесних штеточиња биља могу се додељивати награде из оп-

штинске пољопривредне закладе или где ова недостаје, из општинске благајне. Општинска власт по споразуму са стручним органима означаће место и време, где се и кад имају сакупљене штеточиње изручивати и онда према сакупљеној количини одредити награда.

§ 11. — Ако општинска власт не предузме мере по овом закону, предузеће их срески начелник о трошку општине.

Дужности банских ујрава и среских начелника.

§ 12. — Бан и срески начелник стално ће пратити преко својих пољопривредних органа борбу против болести и штеточиња биља и старати се да општинске власти тачно врше наређења за ову борбу.

Када среска власт дозна, било на основу саопштења општинских власти, било којим другим путем, да је, с обзиром на величину простора или величину опасности, или с обзиром на природу биљне штеточиње или болести, потребна заједничка и општа акција за сузбијање, она је дужна, пошто је претходно обавила нужно испитивање, одредити у срезу територије за заједничку организовану борбу, и о томе известити банску управу и надлежну Државну пољопривредну огледну и контролну станицу. Срески начелник или ако предвиђена територија обухвата више срезова, онда бан, наређује, према предлозима стручних органа, мере за сузбијање, утврђује почетак обављања рада и узима стручна лица и руковође за тај рад.

§ 13. — Опште управне власти могу у случају потребе према предлозима стручних органа проширити мере за сузбијање на сва или на извесна некултивисана земљишта.

Оне могу осим тога наредити сопственицима извесне специјалне дужности, које се односе на сузбијање биљних болести и штеточиња, упозоравајући сваке године у извесно време, према локалним приликама, на извесне биљне штеточиње и болести.

Учитељима основних школа може се наредити, да школску омладину обучавају о штетности биљних болести и штеточиња и о начинима борбе против њих.

§ 14. — Бан је дужан:

1) Да пропише методе и потребне мере за борбу против биљних штеточиња и болести и у опште их примењује, када је то потребно у случајевима особито важним да се постигне успешан резултат.

2) Да наређује општу примену превентивних мера против биљних болести и штеточиња (нарочито дезинфекцију семена) за читаву бановину или за извесне крајеве, за извесне гране пољопривредне и извесне културе.

3) Да издаје упутства и начин употребе у извршавању извесних мера за заштиту биља и за борбу против биљних болести и штеточиња.

4) Да ставља под редован надзор рад саднике, градине и друге културе чији су продукти одређени за трговину, који могу лако допринети ширењу извесних биљних бо-

лести и штеточиња. У случају да се утврде лако преносне биљне болести и штеточиње на тим културама, сопственици су дужни извршавати мере прописане § 3 тач. 4.

5) Да забрани продају семена крмног биља, лозних, воћних и других садница по вашарима недељним пазарним данима, у трговинама, а нарочито торбарење, ако је та мера неопходно потребна за спречавање ширења и размножавања болести, штеточиња и корова на биљу.

6) Да проглашава територије и културе зараженим, но само у границама своје бановине, и то само онда, када се појави нарочито опасна биљна болест, или штеточиња, што претходно мора бити утврђено од надлежне Државне пољопривредне огледне и контролне станице. Изношење биља нападнутога болешћу или штеточињом из заражене територије допуштено је само званичним научним установама у циљу студија по претходном одобрењу Министарства пољопривреде.

7) Да може кад нађе за потребно на основу мишљења стручњака Државне пољопривредне огледне и контролне станице одредити борбу против скакаваца, без претходног упозоравања или издавања налога власницима и закупцима земљишта и тада им држава не дугује никакву накнаду.

У таквом случају од учињених трошкова за борбу држава сноси половину, $1/4$ бановине и $1/4$ заинтересоване општине. Држава може предујмити цео трошак, али бановина и општине дужне су повратити држави квоту за предујмљене трошкове.

8) Да преко општинских власти наређује да сви држаоци земљишта (§ 2) једне општине безусловно уништавају на својим имањима штетне животиње и коровске биљке које могу поред друге штете да послуже и као разносачи биљних болести и штеточиња. Ако је за ово уништавање потребна удружена радна снага, нарочито за уништавање корова на општинским утринама, улицама, друмовима и другим закоровљеним местима, општинска власт ће наредити заједнички рад свих држалаца земљишта (§ 2).

§ 15. — Министар пољопривреде овлашћује се:

1) Да прописује правилнике о мерама борбе против појединих болести, штеточиња и корова на културном биљу и издаје поучнике, летке и плакате са кратким упутствима за њихово сузбијање.

2) Да забрани увоз и транзит семена културних биљака или других органа, који служе за расађивање биља зараженим биљним болестима и штеточињама, нарочито кромпира зараженог раком (*Synchitrium endobioticum* и кромпировом златицом *Leptinotarsa decemlineata*) затим увоз и транзит живих биљака (украсних биљака, дрвећа, шибља и цвећа, расада, воћних и лозних садница, калема, цветних луковача и ризома) и свежих биљних отпадака, заражених биљним болестима и штеточињама.

3) Да наређује преглед и стављање у карантин семе, биље и биљне делове, или да забрани привремено и изузетно њихов увоз

и онда када је уз пошиљку приложено уверење о здравствености.

4) Да одређује начин преноса и паковања биља и биљних делова и забрани средства и материјал чија употреба претставља стварну опасност за размножавање биљних болести и штеточиња.

5) Да у споразуму са Министарством финансија одреди погранична места или луке преко којих ће се једино моћи вршити увоз семена, биља, биљних делова и биљних производа из иностранства.

6) Да проглашава територије и културе зараженим, ако оне обухватају ареал од једне бановине.

§ 16. — Министар пољопривреде надлежан је:

1) Да код извоза семена и кртола живих биљака и других биљних делова по § 15 т. 2 из земље предузима оне мере које су законом о сузбијању биљних болести и штеточиња дотичне увозничке земље прописале.

Трошкови који настану код извођења ових мера предвиђених под тач. 2 § 15 и тач. 1 § 16, пашће на терет увозника односно извозника.

2) Да прописује: за које се биљне болести и штеточиње могу додељивати награде код њихових сузбијања скупљањем.

3) Да одобри или одбаци решење бана о карантенизацији појединих територија (§ 14).

4) Да прописује, да бан и Државне пољопривредне огледне и контролне станице подносе Министарству пољопривреде периодичне

извештаје о појављивању и кретању биљних болести и штеточиња и изванредне извештаје у случајевима појаве ванредно опасног биљног штеточиње или болести.

5) Да овласти Државне пољопривредне огледне и контролне станице да могу издавати уверења о здравственом стању и пореклу семена, биља и биљних делова.

6) Да у сврху што успешније борбе против биљних болести и штеточиња регулише сарадњу између државних и самоуправних стручних органа, пољопривредних школа и државних и бановинских добара с једне и Државне пољопривредне огледне и контролне станице с друге стране.

7) Да врши врховни надзор над извршивањем одредаба овога закона преко својих званичних стручних органа.

§ 17. — Трошкови за извршивање радова око сузбијања и предохране против биљних болести и штеточиња падају на држаоце, у колико овим законом није друкчије предвиђено.

Трошкове за организацију заједничке и опште борбе у колико их сами држаоци не би могли одмах поднети, дужна је предујмити општинска пољопривредна заклада, а ако ова недостаје, онда општинска благајна, а у случају кад ни ова општинска средства не би била довољна за предујам ових трошкова, онда ће бановинске пољопривредне закладе бити дужне општинама предујмити потребне суме. Предујмљене трошкове разрезају општинске власти на држаоце сразмерно површини њиховог земљишта на коме је организована

борба. Но срески начелник може прописати поделу трошкова и на други начин, који базира на броју или вредности објеката који се заштићују. Против поделе трошкова распоређених од општинске власти може се жалити среском начелнику. Срески начелник доноси дефинитивну одлуку о висини трошкова. Неуплаћени износи покриће се принудним законским поступком.

§ 18. — У сврху успешније акције око сузбијања биљних болести и штеточиња и Министарство пољопривреде а и бановинске управе, односно бановинске пољопривредне закладе, предвиђаће сваке године у својим буџетима кредите, из којих ће се давати помоћ оним општинама у којима се биљне болести и штеточиње појаве са угрожавајућим карактером кад материјална средства појединих општина нису довољна за хитну набавку потребног материјала и справа за сузбијање.

Из ових средстава помагаће се нарочито оне задруге које се оснују у циљу сузбијања биљних болести и штеточиња које појединим културама могу нанети велике штете и изазвати њихово пропадање.

У случају појаве биљних болести и штеточиња угрожавајућег карактера, за чије је сузбијање потребно уложити већу суму новца, но што износи пореза на дотично земљиште (штитаста ваш на шљивама, маслинава мушица и др.), таква ће се земљишта ослободити порезе за ону годину у којој је држалац са успехом извршио сузбијање, а ако је држалац за ту годину платио порез, онда за наредну.

Уз пријаву за ослобођење од порезе дотичног земљишта држалац је дужан поднети уверење од општинске власти оверено од среског начелника да је заиста с успехом извршио сузбијање уз назначење колико просечно износи трошкови око тога. Ове пријаве и уверење ослобођавају се свих државних и самоуправних такса.

Жалбе и казне.

§ 19. — Против одлука општинских власти има места жалби среском начелнику, који решава жалбу у последњој инстанцији.

Жалба против забране не обуставља њено извршење. У случају, када се не ради о забрани, жалба одлаже извршење, изузевши случајеве, где угрожавајућа опасност од штете изискује неодложно извршивање наређених мера.

§ 20. — Ко повреди одредбе овог закона или не изврши наређења општинске власти, издатих на основу овога закона, општинска власт казниће га новчано од 10 до 300 динара у корист општинске пољопривредне закладе у колико дело није кажњиво по одредбама кривичног закона, а сузбијање биљних болести и штеточиња извршиће одмах сама општинска власт о трошку осуђеног.

Жалбу против пресуде општинске власти решава срески начелник у последњој инстанцији.

§ 21. — Ко повреди одредбе § 14 т. 5), 6) и 8) и § 15 т. 2) овог закона казниће се

новчаном казном од 100 до 5000 динара у корист државне пољопривредне закладе, у колико дело није кажњиво по одредбама кривичног закона, а заражено семе, живе биљке и биљни делови одузеће му се и уништити заједно са материјалом паковања.

За изрицање ове казне надлежна је провостепена општа управна власт.

§ 22. — За поступак по одредбама §§ 19, 20 и 21 важе прописи општег управног поступка, односно управно-казненог поступка.

Где овај закон говори о среском начелнику, треба под тим разумевати и градског начелника са функцијом среског начелника.

Завршна наређења.

§ 23. — Досадањи правилници и наредбе о сузбијању и о мерама предохране од извесних биљних штеточиња и болести остају на снази у колико се не противе одредбама овога закона.

§ 24. — Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише, а обавезну снагу добија 30 дана од дана обнародовања у „Службеним новинама.”

Препоручујемо Нашем Министру пољопривреде да овај закон обнародује и о његовом се извршењу стара, свима Нашим Министрима и потчињеним властима, да по њему поступају, а свима и свакоме заповедамо, да му се покорвају.

Обнародован у Бр. 300. — СХХVI — Службених новина од 23. децембра, 1929. — I. год.

ПРАВИЛНИК

Бр. 60367. — II од 23. септембра, 1931. год.,

о извршењу закона о сузбијању биљних болести и штеточиња при увозу и транзиту живих биљака (воћака и њихових плодова, украсних биљака, дрвећа, шибља, цвећа, расада, садница, резница, калема, цветних луковача ризома) и свих биљних отпадака

Чл. 1. — Да би се спречило уношење у Краљевину Југославију разних опасних биљних штеточина и болести, увоз или транзит живих биљака, биљних делова и плодова и свежих биљних отпадака — дозвољава се само под условом, ако је пошиљка снабдевена званичним сертификатом, издатим од надлежне фитопатолошке установе оне државе, одакле је пошиљка пореклом, а којим се тврди, да су биљке, биљни делови, плодови или свежи биљни отпатци садржани у пошиљци прегледани од стране стручног експерта, и да се на њима не налази никаква опасна болест или штеточина.

Ако пошиљка долази из Америке, Аустралије, Јапана, Кине, Хавајских Острва или

Јужне Америке, у сертификату се изриком мора потврдити, поред горе траженог још и то, да у дотичној пошиљци не постоје штеточине: *Leptinotarsa decemlineata*, *Popillia japonica*, *Aspidiotus perniciosus*, *Phthorimasa operculella*. — Овај се члан не односи на јужно воће.

Чл. 2. — Сертификати морају бити редиговани на језику земље извознице и на једном од признатих међународних језика.

Чл. 3. — Сертификати који прате пошиљку не смеју бити старији од седам дана пре дана отпреме.

Чл. 4. — По нахођењу фитопатолошких установа могу бити прегледане или стављене у карантин и оне пошиљке живих биљака, њихових плодова, и биљних делова, које су праћене сертификатом. Царинарнице су дужне, да обавесте о приспелој пошиљци надлежну Пољопривредну огледну и контролну станицу и пошљу сертификат, која на основу сертификата одлучује да ли ће пошиљку прегледати или не.

За преглед пошиљака на увозним царинским станицама наплаћују се од увозника путни трошкови стручног органа Пољопривредне огледне и контролне станице, који му припадају по Уредби о накнади путних трошкова државних службеника, а сходно чл. 16 тачка 1 став други Закона о сузбијању биљних болести и штеточина.

Чл. 5. — У случају да су извозницима живих биљака, њихових плодова, биљних делова и свежих биљних отпадака из наше краљевине потребни сертификати о здравственом стању, овлашћују се пољопривредне огледне и контролне станице да на тражење заинтересованих могу у име Министарства пољопривреде, издавати те сертификате, по образцу усвојеном од земље увознице, по наплати прописних такса и трошкова који настану код извођења овог посла сходно чл. 16 тачка 1 став други Закона о сузбијању болести и штеточина културних биљака.

Жалбе и казне.

Чл. 6. — На одлуке пољопривредних огледних и контролних станица или њихових контролних органа странка се може жалити Министарству пољопривреде, али жалба не задржава извршење одлуке.

Чл. 7. — Овај Правилник ступа на снагу кад се обнародује у „Службеним новинама.”

Са овим Правилником сагласила се је и Главна контрола, одлуком својом од 29 септембра 1931 године, Бр. 88/219.

Бр. 67067/II. — Из канцеларије Министарства пољопривреде, од 23 октобра 1931 године, у Београду.

Службене новине Бр. 262. — LXXXI од 9. новембра, 1931. год.

ПРАВИЛНИК

Бр. 60366. — II од 23. септембра, 1931. год.,

о производњи, увозу и промету сретстава за сузбијање биљних штеточина (инсектицида) и биљних болести (фунгицида)

У циљу контроле сретстава за сузбијање биљних штеточина и болести сагласно чл. 2 става 6 и чл. 4 става 4 Закона о пољопривредним огледним и контролним станицама, а на предлог Одељења за биљну производњу, прописује се овај Правилник о производњи, увозу и промету сретстава за сузбијање биљних болести и штеточина:

Чл. 1. — Дозвољава се производња, увоз и промет само за она сретства за која Министарство пољопривреде изда специјално одобрење. Ово одобрење може издати само на основу повољних резултата хемијских и биолошких испитивања сретства.

Забрањује се производња, увоз и промет сретстава за сузбијање биљних штеточина

и болести са непознатим саставом. Захтева се обавезна декларација састава, природа и процентуални садржај активног елемента.

Чл. 2. — Одобрава се увоз и промет без специјалног одобрења:

а) бакреног сулфата (плави камен, модра галица) $\text{CuSO}_4 + 5\text{H}_2\text{O}$ у кристалима, ако садржи најмање 98%;

б) сумпора самлевеног (zolfo macinato) најмање 50% финоће по Chansel-y;

в) сумпора вејаног (zolfo ventilato) најмање 80% финоће по Chansel-y;

г) сумпора у шипкама.

Страних минералних делова код свих врста сумпора не сме бити више од 0,5%.

д) сулфат гвожђа (зелени камен, зелена галица) $\text{FeSO}_4 + 7\text{H}_2\text{O}$, ако садржи најмање 98,5% $\text{FeSO}_4 + 7\text{H}_2\text{O}$.

Чл. 3. — Производња, увоз и промет страних и домаћих патентираних препарата и специјалних смеша, као Germisan, Uspulun, Porzol и др. за које су издате дозволе по старом Правилнику, дозвољавају се без тражења нове дозволе по овом Правилнику све док испуњавају тражене услове својим саставом и дејством.

Чл. 4. — Хемијска анализа свих фунгицида и инсектицида врши се у хемијском отсеку Пољопривредне огледне и контролне станице. Биолошка испитивања врше се у ен-

томолошко-фитопатолошком отсеку. Огледи о дејству препарата имају се завршити најдоцније за три године после предаје препарата станици. За анализу наплаћују се прописане таксе, а сви трошкови за огледе, лични и материјални, падају на терет странке која тражи испитивање препарата. Ови трошкови наплаћују се на основу члана 48 Уредбе о накнади путних трошкова и на основу одлуке Главне контроле Бр. 3140 до 3147, од 23 јануара 1930.

Чл. 5. — Огледе о дејству пријављеног сретства врше истовремено најмање две пољопривредне огледне и контролне станице. Избор станица врши Министарство пољопривреде према карактеру препарата и према могућностима практичне примене препарата с обзиром на врсту култура за које је одређен.

При биолошком испитивању, припремање препарата за употребу врши се тачно по упутству које је означено на том препарату.

Чл. 6. — Резултати анализа и огледа достављају се Министарству пољопривреде, које на основу ових анализа и огледа, као и мишљења огледних и контролних станица, у којима су огледи вршени, цени да ли се испробани препарат може пустити у промет, о чему доноси дефинитивно решење.

Контролним и сталним службеним органима Министарства пољопривреде забрањује се да врше рекламу појединих препарата.

Министарство ће преко стручних органа огледних и контролних станица вршити ин-

спекцију, анкете или конфискације препарата, који се налазе у промету, а не одговарају преконтролисаном саставу (стандарду).

Свако лице, које стави у промет сретства која не одговарају својим саставом првобитном саставу (стандарду) у погледу квалитета, Пољопривредна огледна и контролна станица пријавиће државном тужиоштву ради прогањања по закону о нелојалној конкуренцији, а препарат ће се конфисковати.

Чл. 7. — Сва сретства против штеточина и биљних болести у случају да садрже једињења шкодљива за људе и домаће животиње морају бити пакована у метално или стаклено посуђе, а никако у вреће или кутије од картона или хартије, сем модре и зелене галице (бакарног и гвожђаног сулфата) и сумпора, који се могу паковати у бурецима и цаковима.

Чл. 8. — Сва сретства одобрена за унутрашњи промет морају имати на омоту на државном језику, и то:

- а) оригинално име препарата са описом његова изгледа и његових својстава;
- б) име фирме која га ставља у промет;
- в) да ли је отров за људе или животиње са упадљивом ознаком, на пр.: „мртвачка глава.” Уз то навести за које је органе човечијег или животињског организма нарочито опасно;
- г) начин употребе и манипулисања;
- д) тачно означити тежину — нето.

Чл. 9. — Узимање проба за анализу од сретстава која потпадају под контролу овог Правилника у унутрашњем промету врши се: технички, на исти начин као узимање проба вештачких ђубрива по Правилнику о производњи, увозу и промету вештачких ђубрива (члан 9).

Чл. 10. — Приликом увоза одобрених препарата царинарница има да одузме од сваких 250 кутија, доза или флаша, по један узорак, или из сваког десетог бурета, канти и др. по један узорак у количини најмање 250 грама и пошаље надлежној Пољопривредној огледној и контролној станици, ради евентуалне контроле и евиденције увоза ових препарата. Ако су пошиљке мање од (10) десет кгр., онда царинарница не узима пробу, али ипак одмах извештава надлежну огледну и контролну станицу, па поступа даље по њеном налогу.

Пријава царинарнице станици о увозу препарата који потпада под ову контролу мора да садржи:

- 1) број увозне декларације;
- 2) назив препарата;
- 3) име творнице, место и земљу производње;
- 4) име увозника;
- 5) укупну количину препарата и начин паковања.

По пријему извештаја од царинарнице са свима горњим подацима, и добивеним пробама препарата, огледна и контролна станица даје налог да се препарат преда сопственику,

ако има дозволу за увоз и промет, или одбија увоз, ако није раније дата дозвола за увоз и промет.

Чл. 11. — Пољопривредна огледна и контролна станица може накнадно својим испитивањима да утврди да ли увезена сретства одговарају својим саставом и својим ефикасним дејством првобитном узорку (стандарду), који су били утврђени приликом тражења одобрења за увоз. Ако се накнадним испитивањем утврди да увезена или у промет стављена роба не одговара првом узорку, она подлеже конфискацији; а истодобно увозник, односно творница, губи раније добијено одобрење за увоз и промет дотичног препарата. Одлуку о конфисковању и одузимању дозволе о увозу и промету доноси Министарство пољопривреде на претставку оне пољопривредне огледне и контролне станице, која је вршила испитивање препарата.

Чл. 12. — Пољопривредне огледне и контролне станице имају право у свако доба да прегледају приватна и задружна слагалишта и трговине препаратима и да узму потребне примерке за извршење контролних испитивања.

Чл. 13. — Територијалну надлежност пољопривредних огледних и контролних станица за рад по овом Правилнику одређује Министар пољопривреде својим решењем.

Чл. 14. — Пријаве по учињеним кривицама по овом Правилнику подносе пољопривредне огледне и контролне станице надлежној полициској, односно судској власти.

Казне за учињене кривице изричу полициске власти према постојећим прописима, у колико кривице не подлеже државном суду.

Чл. 15. — Овај Правилник ступа на снагу од дана када га Одељење за биљну производњу Министарства пољопривреде обнародује у „Службеним новинама.” Тога дана престаје важити Правилник Бр. 1672, од 26. јануара 1928 године, и ставља се у дужност свима заинтересованим да га се придржавају, а властима у дужност да потпомажу у његовом извршењу органе пољопривредних огледних и контролних станица.

Са овим Правилником сагласила се је и Главна контрола одлуком својом Бр. 88218, од 29. септембра 1931 године.

Бр. 67066/II. — Из канцеларије Министарства пољопривреде, од 23 октобра 1931 године, у Београду.

Службене новине Бр. 262. — LXXXI од 9. новембра 1931. год.

ЗАКОН

о пољопривредним огледним и контролним станицама.

од 12. фебруара, 1922. год.

Установа и задатак.

Чл. 1. — Ради унапређења и подизања пољопривредне производње, оснивају се Пољопривредне Огледне и Контролне Станице. Ове Станице стоје под надзором Министарства пољопривреде, а под непосредном управом својих директора.

Чл. 2. — Задатак станица је:

1. да испитују земљу и климатске прилике у колико оне утичу на вегетацију биљака;
2. да проучавају морфолошке и физиолошке особине културних биљака и да врше огледе ради процене њихове пољопривредне вредности, да организују рад са свима врстама ђубрета у најширој пракси;
3. да врше oplemeњаванje (селекцију) биљака с погледом на климатске прилике и ради избора најбољих домаћих и страних одлика за поједине наше крајеве;

4. да испитују пољопривредне производње свих грана пољопривреде, њихово искоришћавање за људску и сточну храну, као и за прерађивање;

5. да испитују семење и контролишу увоз и промет семења, вештачког ђубрета, индустријских отпадака за сточну храну, као и осталог материјала за пољопривредну праксу;

6. да проучавају биљне болести и штеточине, и прописује методе за њихово сузбијање или за предохрану биљака од њих.

Уређење.

Чл. 3. — За извршење ових задатака Станице ће имати уређене лабораторије, потребне зграде и стакларе, огледно земљиште и остале потребе.

Чл. 4. — Ради лакшег извођења задатака, Станице се деле на ове Одсеке:

1. Педолошко - агрометеоролошки Одсек, да испитује физичке, хемијске и биолошке особине земље, да проучава водени талог и остале атмосферске утицаје на земљу и културне биљке.

2. Агроботанички Одсек, да проучава морфолошке и физиолошке особине културних биљака ради упознавања њихових варијетета и процене њихове пољопривредне предности уз припомоћ паралелних огледа; да врши оплеменавање (селекцију) биљака ради избора најбољих одлика (варијетета) за наше прилике; да врши контролу семена при увозу и унутрашњем промету.

3. Агрохемијски Одсек, да огледима испитује утицај земље на исхрану и састав културних биљака ради повећања биљне продукције; да изводи огледе са свима врстама ђубрета и да тај рад организује и спроведе на државним и самоуправним установама, као и на приватним имањима, да испитује пољопривредне производе и прерађевине, и одреди им норме; да контролише увоз и промет вештачког ђубрета, индустријских отпадака за сточну храну, као и осталих потреба за пољопривредну праксу.

4. Фитопатолошки Одсек, да проучава биљне болести и штеточине, да врши избор одлика (варијетета) културних биљака које су најотпорније против њих, и да пропише методе за њихово успешно сузбијање.

Чл. 5. — По указаној потреби могу се, на предлог Министра Пољопривреде, а по решењу Министарског Савета оснивати овакве Станице, и у другим местима, или поједини Одсеци, наведени у члану 4., као самосталне установе с истим или ужим делокругом рада.

Чл. 6. — Радови у Станицама врше се по наредби Министарства Пољопривреде, из властите побуде директора Станице и шефова Одсека у споразуму са њиме, а контролни радови још и на захтев Генералне Дирекције Царина, пољопривредних, државних и самоуправних установа, Пољопривредних Удружења и Задруга, као и приватних лица. О контролним радовима Станица ће Министар Пољопривреде прописати Правилнике и норме.

Особље.

Чл. 7. — У појединим Одсецима Станице потребно је ово особље:

1. Педолошко-агрометеоролошки Одсек:

а. Шеф, педолог или које друге струке под б;

б. Асистенти (педобактериолог), педолог, агрометеоролог и хидротехничар;

в. Помоћно особље, лаборанти.

2. Агроботанички Одсек:

а. Шеф, агроботаничар;

б. Асистенти (агроботаничари);

в. Помоћно особље за контролу семена и за рад у стаклари и пољу;

г. Лаборанти.

3. Агрохемијски Одсек:

а. Шеф, агрохемичар;

б. Асистенти (агрохемичари);

в. Помоћно особље и лаборанти.

4. Фитопатолошки Одсек:

а. Шеф, фитопатолог или ентомолог;

б. Асистенти (фитопатолог или ентомолог);

в. Помоћно особље, лаборанти.

Помоћно особље су економ и практиканти. За радове око спрежне стоке и на огледном пољу потребни су послуга и стални радници.

Чл. 8. — Станицама управља директор који је у исто време шеф једног Одсека, а осталим Одсецима управљају шефови.

Чл. 9. — За директора Станице се траже ове квалификације: положена гимназијска или реалска матура, свршен факултет или Виша

Пољопривредна Школа у рангу факултета, завршене специјалне студије, најмање 10 година службе у овим или сличним Станицама на страни и самостални стручни радови.

Чл. 10. — За шефове одсека се траже исте квалификације, са праксом на служби у станици најмање 5 година.

Чл. 11. — Асистенти морају имати исте квалификације као и шефови Одсека осем предходне службе по чл. 10.

Чл. 12. — Избор директора, шефова и асистената врши се конкурсом. У оскудици сталног персонала могу звања по чл. 9., 10. и 11. бити хонорарна, а могу се према потреби поставити и странци, али у оба случаја такође конкурсом.

Чл. 13. — Економ мора имати свршену најмање средњу пољопривредну школу.

Чл. 14. — Директор, шефови одсека, асистенти и економи су указни службеници.

Неуказно особље (практиканти и лаборанти) поставља Министар Пољопривреде на предлог Директора Станице, а њихов се број утврђује буџетом.

Служитеље и сталне раднике поставља и отпушта директор Станице, такође у границама буџета.

Дужности.

Чл. 15. — Дужности су директора Станице:

1. да саставља програм рада и предлог буџета за наступајућу годину, и да предлаже веће измене у унутрашњем уређењу Станице;

2. да подноси Министарству штампан извештај (годишњак) о раду Станице за протеклу годину;

3. да распоређује послове по Одсецима и стара се о њиховом извршењу на време;

4. да води надзор над целокупним особљем и кондуитише га;

5. да врши све административне послове Станице;

6. да издаје и као наредбодавац потписује налоге за исплату свих расхода и прихода станице.

Чл. 16. — Дужности су шефова Одсека:

1. да у споразуму са директором чине избор предмета за огледне радове и испитивање у свом Одсеку;

2. да подносе директору месечне извештаје о огледним и контролним радовима у свом Одсеку, и да му на крају године подносе извештај за годишњак;

3. да подручном особљу распоређују послове и старају се о тачном и брзом извршењу;

4. да потписују извештаје о извршеним анализама, и својим потписом одговарају за тачност анализа што су их сами извршили;

5. да у одсуству директора врше и његову дужност, један од њих према решењу Министра Пољопривреде.

Чл. 17. — Дужности су асистената:

1. да поверене послове тачно и на време извршују;

2. да потписују извештаје контролних анализа, и својим потписом одговарају за тачност њихову;

3. да у одсуству шефа Одсека врше и њихову дужност, а на предлог директора и по решењу Министра Пољопривреде.

Чл. 18. — Економу су дужности:

1. да води административне и рачунске књиге, да саставља месечне и годишње прегледе примања и издавања Станице;

2. да рукује огледним пољем по упустима директора Станице и шефова Одсека, да води надзор над радницима и стара се о станичној стоци и алату.

Плате

Чл. 19. — Директор Станице се по рангу и плати равна са Начелницима Министарства.

Шефови Одсека се по рангу и плати равнају с Инспекторима Министарства, што вреди и за шефове самосталних Одсека по чл. 5.

Асистенти почињу са платом писара прве класе и завршавају са платом секретара прве класе Министарства.

Економ има плату са класама државних економа.

Практиканти, лаборанти и служитељи имају плату одговарајућих службеника и послуге Министарства.

Завршно наређење.

Чл. 20. — Закон овај ступа на снагу кад га Краљ потпише, а обавезну снагу добија, када се обнародује у „Службеним новинама”.

Препоручујемо Нашем Министру пољопривреде и вода, да овај Закон обнародује и о извршењу се његовом стара, властима, пак, заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покорављају.

Обнародован у Бр. 207. — XXIX Службених новина од 19. септембра, 1922. год.

ПРАВИЛНИК

за оснивање и одржавање станица за пречишћавање и сортирање жита за продају и припремање семена за сетву

К.Бр. 31937. — III од 22. септембра, 1923. год., — са изменама и допунама К.Бр. 15976. — III од 13. априла, 1927. год.

Чл. I. — Ради пречишћавања и сортирања жита за продају и припремање семена за сетву Министарство пољопривреде основаће нове станице и умножити односно појачати станице, где су до сада основане.

Ове станице осниваће се у селима које општине изаберу, у среским и бановинским местима, поглавито у близини тргова (пијаца).

Тријери среских и бановинских станица остају државна својина, а тријери сеоских станица остају власништво општина.

Чл. II. — Станице ће стајати под контролом и руководством среских односно бановинских пољопривредних референата, и то оне станице којима непосредно рукују срески

односно бановински пољопривредни референти, а над сеоским тријерским станицама водиће само контролу, да ли се тријери држе у исправном стању. Они су одговорни, како за рад са тријерима којима рукују, тако и за њихово одржавање у исправном стању и за контролу над сеоским станицама.

Чл. III. — На станицама пречишћавање се све врсте жита за разне сврхе, но за време сезоне сетве, ником се не сме дозволити да пречишћава већу количину за друге потребе, већ само за сетву.

Чл. IV. — Станица ће се комплектирати потребним справама и машинама за пречишћавање жита и припремање семена за сетву. Врсту и број справа одређује према локалним потребама Министар пољопривреде преко надлежног Одељења.

Чл. V. — Општине или села у којима се оснују тријерске станице дужне су о свом трошку подићи подесан наслон — шупу за тријере, како би се са њима могло радити и без обзира какво је време на пољу. Која општина или село у остављеном року не подигне шупу, од ње ће се тријери одузети и дати оној општини или оном селу, која исте има. Тако исто општине односно села дужни су да о свом трошку набављају потребна мазива за тријере, и да врше све оправке на тријерима, како би они били стално у исправном стању.

Чл. VI. — На име ујма (мерице) наплаћиваће се код среских и бановинских тријерских станица 1% од пречишћеног жита, или одговарајућа сума у новцу. Овај ујам продаваће се по пијачним ценама и добијени новац употребитиће се првенствено за издатке око потребних оправки, набавку мазива и кајиша за тријере. Сеоске станице ослобађају се сваког ујма.

Чл. VII. — Вишак новца од продатог ујма, а по подмирењу горњих потреба, слаће среске и бановинске станице на крају сваке године Државној хипотекарној банци за фонд тријерских станица.

Чл. VIII. — Из овог фонда створена готовина изузимаће се по предлогу појединих пољопривредних референата, а по одобрењу Министра пољопривреде, за обнављање и повећање постојећих тријерских станица, а и за ново оснивање истих, ако за то буде имало материјалне могућности.

Чл. IX. — Издатке по рачунима за разне потребе среских и бановинских тријерских станица, наређиваће надлежни бановински пољопривредни референт, по предлогу дотичног среског пољопривредног референта, који ће те рачуне на крају сваке календарске године слаати надлежној Месној контроли на преглед и одобрење.

Чл. X. — Да би се водила тачна евиденција о раду среских и бановинских станица,

устројиће се при свакој станици књига, у коју ће се уписивати име сваког оног, који је пречишћавање вршио, одакле је, колико је и каквог семена пречистио и колико му је на име ујма узето. Ове књиге потврђује Министар пољопривреде и за тачност вођења истих одговараће надлежни пољопривредни референти, под чијим су надзором дотичне станице.

Чл. XI. — На крају сваке године, бановински пољопривредни референт, средиће податке у својој бановини, колико је и каквог жита на свакој среској и бановинској станици пречишћено, или за сетву припремљено, и колико је на име ујма (мерице) у новцу добијено и колико је добивеног новца и зашта утрошено, а колико послато фонду тријерских станица; — уз то извештај о раду сеоских тријерских станица.

Чл. XII. — Бановински и срески економи биће дужни да станице чешће обилазе и контролишу рад, вођење књига и одржавање тријера у исправном стању, а сваку неисправност или специјалну потребу достављати одмах Министарству.

Чл. XIII. — Са овим Правилником престају да важе сва до сада издата решења, наређења и упуства Министарства пољопривреде по овоме.

Правилник Бр. 31937. објављен је у Бр. 12.

— II Службених новина од 17. јануара, 1924. год.

Измене и допуне Бр. 15976. објављене су у

Бр. 97. — XXIII Службених новина од 3. маја, 1927. год.

ПРАВИЛНИК

Бр. 62045 — II од 1. октобра, 1931. год.,

о проаводњи, увову и промету вештачких ђубрива

У циљу контролисања свих домаћих и страних (увезених) вештачких ђубрива, на основу чл. 2. става 5, и чл. 4. става 3 Закона о пољопривредним огледним и контролним станицама, а на предлог Одељења за биљну производњу, прописује се Правилник о производњи, увозу и промету вештачких ђубрива:

Чл. 1. — Под вештачким ђубривима подразумевају се све оне материје које служе посредно и непосредно исхрани културних биљака, а које су општи предмети трговине.

Чл. 2. — Вештачка ђубрива подлежу контроли при увозу и унутрашњем промету у погледу садржине хранљивих састојака, идентичности, чистоће, употребљивости и порекла. За увоз и унутрашњи промет допушта се само оно ђубриво за које је анализом утврђено, да

није штетно за биљке, односно да садржи према члану 14. овог Правилника одређену минималну количину биљне хране.

Дозвољава се само специјалном одлуком Министарства пољопривреде увоз и промет патентираних ђубрива или специјалних смеша, каталитичких и биохемиских препарата и бактеријских култура, које својим хемиским, физикалним и биолошким особинама повољно дејствују на родност тла и исхрану културних биљака. Дозвола се може добити само после извршеног аналитичког испитивања; а ако је потребно и после утврђивања стварне вредности поменутих ђубрива, односно препарата, вегетационим или пољским огледима. Ко жели да му се такав производ призна и да му се промет или увоз дозволи, мора претходно молбом затражити ту дозволу од Министарства пољопривреде и уз молбу приложити:

- 1) тачну квалитативну и квантитативну анализу препарата, односно ђубрива;
- 2) потребну количину ђубрива, односно препарата за контролну анализу, као и за испитивање препарата код огледа на терену, ако за ово буде потребе.

Чл. 3. — Фабрике које производе вештачка ђубрива у Краљевини Југославији стоје под директном контролом надлежних огледних и контролних станица, а врховну контролу врши Министарство пољопривреде.

Чл. 4. — Сваки вагон ђубрива који излази из домаћих фабрика или се увози, мора

да има уверење дотичне фабрике, односно увозника, у коме стоји наведен проценат садржаја поменутих материја у чл. 14, 16 и 17 овог Правилника. Осим тога морају фабрике у земљи и увозници гарантовати још за сваку врећу, сандук и т. д., која иде у промет, да одговара прописима овог Правилника у погледу садржине хранљивих састојака, и да нема штетнијих материја. Због тога морају произвођачи и увозници сваку врсту робе, ако је у расутом стању, ставити у сандуке, бурад или џакове, и plombирати их својом оловном plombом. Plombe су регистроване код Министарства пољопривреде за целу Краљевину, и код пољопривредних огледних и контролних станица само за њихов територијални делокруг (реон станица). Свака оваква plombа носи на једној страни римски број реона надлежне пољопривредне огледне и контролне станице, који ће одредити Министарство својим решењем, а на другој страни име фабрике (фирме), односно увозника. Осим тога морају увозник и творница навести на привезаном атесту код сваког џака, сандука, буради и др. амбалажа, следеће податке:

- 1) име увозника, односно творнице, са својим жигом;
 - 2) код увезеног ђубрива број и датум увозне дозволе од стране пољопривредне огледне и контролне станице;
 - 3) количину хранљивих састојака у процентима и форму у којој се састојци налазе у ђубриву, све према фабричкој анализи.
- Без поменуте гаранције увоз и унутрашњи промет ђубрива је забрањен.

Код увозника који немају властите пломбе, пломбира и атестира робу надлежна пољопривредна огледна и контролна станица на њихову молбу.

Облик и величину пломбе одобрава за приватнике на њихову молбу, и прописује за пољопривредне огледне и контролне станице, Министарство пољопривреде.

Атести пољопривредних огледних и контролних станица и приватника, за вештачка ђубрива, морају бити од тврђег картона или дебље хартије, подешени за солидно привезивање канапом, и израђени по формуларима.

Вагонске пошилке увоза вештачких ђубрива од приватника за употребу на властитом господарству ослобођавају се прописа чл. 4. у погледу стављања робе у вреће, бурад и др., ако је роба у расутом стању, као и у погледу пломбирања и атестирања. Пољопривредна огледна и контролна станица дозвољава овакав увоз по претходно узетим угледима на основу уверења полициске власти, којим се тврди да увозник има своје газдинство и да је вештачко ђубриво за властиту употребу. Ова олакшица не може ниуколико изазвати ма каква отступања у погледу састава вештачког ђубрива.

Чл. 5. — Надлежна пољопривредна огледна и контролна станица има право у свако доба да контролише вештачка ђубрива у слагалиштима код трговаца, малопродаваца, задруга, као и сваког другог лица и установе.

Купци ђубрива у творницама имају право да захтевају од продаваца заједничко узимање

проба робе у сврху накнадног испитивања код надлежне пољопривредне огледне и контролне станице. Проба мора бити узета по чл. 9. овог Правилника.

Чл. 6. — Забрањује се увоз и промет ђубрива која садрже штетне састојке за биљке у већој количини него што је предвиђено у чл. 16 овог Правилника.

Ако би се званичном анализом накнадно утврдило, да поднета творничка анализа, на основу које је увоз или промет био допуштен, није била исправна, у будуће ће се право властитог пломбирања увозника укинути, а роба која се нађе у промету, запленити.

За сваки увоз мора увозник претходно платити све таксе око увозних и аналитичких радова, према ценовнику Станице, као и све друге трошкове скопчане са обављањем узимања угледа и др.

Увоз вештачких ђубрива у пограничној зони врши се на следећи начин:

Увоз вештачких ђубрива, пореклом из пограничне зоне уговорне државе у односну пограничну зону наше државе за искључиву употребу пограничног становништва, а по прописима одредаба о пограничном промету уз трговинске уговоре закључене између наше Краљевине и дотичне суседне државе, допуштаће се само по оним местима — путевима, који су за тај промет одређени од стране царинске власти. У овим случајевима дозвољен је увоз вештачких ђубрива само у врећама, сандуцима или лименим кутијама, које треба да су пломбиране пломбом фабрике која ђубриво изра-

ђује. На овако упакованој роби мора бити тачно декларисана врста и процентуална садржина ђубрива.

Чл. 7. — Све радове око контроле вештачких ђубрива код приватних и задружних слагалишта као и трговина са вештачким ђубривом, врше надлежне пољопривредне огледне и контролне станице. Територијалну надлежност пољопривредних огледних и контролних станица одређује Министар пољопривреде.

Чл. 8. — Сваки увозник који увезе више од 1000 кгр. вештачког ђубрива, по приспећу истог на царинарници, известиће молбом надлежну пољопривредну огледну и контролну станицу и приложиће уз молбу оригиналну фабричку анализу робе. На основу ове фабричке анализе, т.ј. ако према тој анализи роба одговара овом Правилнику, може надлежна Пољопривредна огледна и контролна станица дозволити увознику, који располаже властитом регистрованом пломбом, увоз робе у нашу Краљевину, по узимању прописних мустара. Ако увозник нема властите пломбе, и атеста, дужан је позвати станицу да то она учини. О целом увозу води станица посебан регистар увоза вештачких ђубрива, у који се уносе сви подаци о увезеним ђубривима, као и они из чл. 12. овог Правилника.

Регистар о увозу вештачких ђубрива који мора водити Пољопривредна огледна и контролна станица, мора бити израђен по формулару (Бр. 3) и да садржи одређене податке.

За сопствену употребу увозника допушта се увоз овако декларисаног вештачког ђубрива у количини до 1.000 кгр. без формалности прописаних чл. 9 овог Правилника. У овом случају царински органи царинарнице или царинског одељка преко којег се увоз овога ђубрива врши, узимају од односног ђубрива пробу од 300 грама, коју деле у два примерка, сваки од 150 грама, и шаљу их надлежној Пољопривредној огледној и контролној станици на анализу.

Ако хемијска анализа покаже, да ђубриво не одговара нормама Правилника, Пољопривредна огледна и контролна станица извештава о томе царинске власти и тражи забрану увоза ђубрива оне фабрике која такво ђубриво лиферује.

Ако пак дотична количина ђубрива, која се увози, износи више од 1000 кгр., обавезан је увозник дати гаранцију да ће накнадно намирити све обавезе које прописује чл. 9. овог Правилника.

Чл. 9. — Узимање примерака вештачких ђубрива приликом увоза врши се комисијским путем у присуству претставника финансијске власти и једног изасланика надлежне Пољопривредне огледне и контролне станице. После узимања проба сви цакови, сандуци, бурад и т. д. морају бити пломбирани пломбом контролне станице, односно регистрованом пломбом увозника и снабдевеним атестима, према чл. 4. овог Правилника. Продаја непломбираног и неатестираног увезеног ђубрива забрањено је.

кречна ђубрива; V) мешана ђубрива и VI), каталитичка и биолошка ђубрива.

I) Азотна ђубрива

а) анорганска

- 1) чилска шалитра са минималном садржином азота 15%
- 2) вештачка натријева шалитра са минималном садржином азота 15%
- 3) норвешка шалитра — Норге 13%
- 4) амонијев сулфат са минималном садржином азота 20%
- 5) амонијум хлорид са минималном садржином азота 24%
- 6) амонијум бикарбонат са минималном садржином азота 17%
- 7) калцијев цијанамид уљани са минималном садржином азота 16%
- 8) калцијев цијанамид без уља са минималном садржином азота 19%
- 9) калијева шалитра са 38% калијума и азота 13%

б) органска

- 1) брашно од крви са минималном садржином азота 8%
- 2) брашно од пуних рогова са минималном садржином азота 11,5%
- 3) брашно од празних рогова са минималном садржином азота 12%
- 4) прашак од вуне 8,5%
- 5) брашно од коже 7,5%
- 6) карбамид (сечнина) 46%

II) Фосфатна ђубрива

- 1) суперфосфат са фосфорном киселином топивом у води 16%
- 2) двоструки суперфосфат 40%

- 3) дикалцијев фосфат (преципитат) по Петерману цитратно топиве фосфорне киселине 38%
- 4) томасово брашно (томасова дрозга), са укупно P_2O_5 17%, а од те киселине мора бити најмање 80% топиве у дво процентној лимунској киселини. Финоћа мора бити 80 до 90% (кроз 0,14—0,17 мм рупице сита Амандус Кал Хамбург 100).
- 5) термофосфати са најмање фосфорне (P_2O_5) киселине 15%, која мора бити топива у дво процентној лимунској киселини (Синтерфосфат, Ренаниа, Волтерфосфат и др.).
- 6) напола растворени фосфати са најмање P_2O_5 15% фосфорне киселине топиве у дво процентној лимунској киселини.
- 7) мекани сирови фосфат са најмање 25% фосфорне киселине (Алжир, Тунис, Тафка, Мароко) и финоћом прашка до 90% (као код 4).

III) Калијумове соли

- 1) Концентрисана калијумова со са најмање K_2O 38%
- 2) хлор калиум 50%
- 3) калиумсулфат 48%
- 4) калијум магнезијум — сулфат 27%

IV) Кречна ђубрива

- 1) Калцијумкарбонат са најмање CaO 50%
- 2) лапор са најмање CaO 45%

- 3) смлевени живи креч са најмање
Са О 90%
4) кречна прашина (отпаци) са нај-
мање Са О 50%
5) гипс (садра) са најмање Са О . . . 30%

V) Мешана ђубрива

а) природна

1) Азотно брашно од костију и струго-
тина са најмање 8,5% азота и 10% укупне
фосфорне киселине; мора имати финоћу од
60% на сити са рупицама од 1мм.

2) сирова крупица од костију са 3,5% а-
зота и 17% фосфорне киселине;

3) парено коштано брашно са 3,5% азо-
та и 23% фосфорне киселине;

4) коштано брашно без лепка са 0,5% а-
зота и 30% фосфорне киселине.

б) вештачка

За свако мешано вештачко ђубриво мо-
ра бити овај најмањи садржај: 8% калијума
према 4% азота према 8% фосфорне кисе-
лине.

Свака уметна мешавина мора бити при-
јављена и регистрована код Министарства по-
љопривреде под посебним именом са ознаком
и одређеним саставом хранљивих материја. Ми-
нистарство пољопривреде водиће у ту сврху
регистар дозвољених вештачких ђубрива.

VI) Каталитичка, биолошка и друга ђубрива

За ова ђубрива прописаше Министарство
пољопривреде, по мишљењу пољопривредних
огледних и контролних станица, посебне про-
писе и дозволе за сваки посебан случај.

Чл. 15. — Пољопривредне огледне и кон-
тролне станице анализирају вештачка ђубрива

и своје резултате упоређују са гаранцијом да-
том од фабрике односно увозника, с једне
стране, и прописима овог Правилника с друге
стране.

Чл. 16. — Не смеју се у промет стављати
она вештачка ђубрива која садрже већу коли-
чину од доленаведених материја:

1) калијум перхлорат 0,5%

2) слободне сумпорне киселине,
у амонсулфату 3%

3) Роданида 0,0025%

4) калијумкарбида (код цијана-
мида) 0,1%

5) сваку примесу песка и других материја
вештачки додатих.

б) све друге штетне састојине за које до-
несе решење Министарство пољопривреде, на
предлог пољопривредних огледних и контрол-
них станица.

Чл. 17. — Не сматрају се подаци у смислу
овог Правилника неисправним, ако мањак —
разлика између норми Правилника и гаранције,
односно аналитичких званичних резултата, не
износи више од 0,5% активних састојака код
азотних, фосфатних и калијевих ђубрива.

Чл. 18. — Све државне пољопривредне
огледне и контролне станице врше анализе по
једнообразним методама, које ће прописати, на
предлог пољопривредних огледних и контрол-
них станица, Министар пољопривреде.

Чл. 19. — Вубриво за које се утврди да садржи мање хранљивих састојака од минимума одређеног чл. 14 овог Правилника, искључује се из промета на територији Краљевине Југославије, и мора се или извести или под надзором надлежне Пољопривредне огледне и контролне станице прерадити или употребити по њеним прописима. Исти прописи вреде и за сва ђубрива која садрже забрањене састојке.

Чл. 20. — Продавац који би намерно поднео неисправне податке о садржају биљних хранљивих састојака те би тим неистинитим подацима завео купца, има се пријавити државном тужиоштву на основу закона о сузбијању нелојалне конкуренције, у циљу прогањања по закону. За све остале кривице по овом Правилнику изричу казне полициске власти, према постојећим прописима.

Чл. 21. — Жалбе на одлуке надлежне контролне установе могу да буду поднесене Министарству пољопривреде најдаље у року од 14 дана после извршене контроле, у ком ће случају Министарство одредити једну другу од својих огледних и контролних станица да изврши поновну анализу дотичног ђубрива на сачуваном и запечаћеном примерку.

За Министарство су меродавне само контролне анализе извршене од стране пољопривредних огледних и контролних станица.

Чл. 22. — Овај Правилник ступа на снагу три месеца од дана обнародовања у „Службе-

ним новинама” и ставља се у дужност свима заинтересованим, да га се придржавају, а свима властима да излазе у сусрет контролним установама и њиховим органима у извршењу овог Правилника.

Ступањем на снагу овога Правилника престаје важити Правилник о производњи, увозу и промету вештачких ђубрива Бр. 52164/III, од 7 децембра 1926 године.

Службене новине Бр. 262. — LXXXI од 9. новембра, 1931. год.

ПРАВИЛНИК

Бр. 12640. — II од 4. марта, 1930 год.

о раду агронома за време издржавања једногодишњег стажа на државним и бановинским пољопривредним добрима

На основу § 7 и § 62 Закона о унапређењу пољопривреде од 6 септембра 1929 године, прописује се овај Правилник о раду агронома за време издржавања једногодишњег стажа на државним и бановинским пољопривредним добрима:

Опште одредбе.

Чл. 1. — Да би Министарство пољопривреде дало могућности свршеним агрономима да се упуте у практичну економију, како би на тај начин стекли квалификацију као што то тражи Закон о унапређењу пољопривреде (§ 7 и § 62), сваке године упућиваће изврстан број свршених агронома на једногодишњи стаж који се редовно одржава на државним и бановинским пољопривредним добрима.

Чл. 2. — За време стажа треба да се стажисти практички упуте у све послове, како су доле наведени, и да их науче у толикој мери, да ће у будућем своме звању сваки такав посао моћи практички демонстрирати и спроводити. Осим тога треба да им се учврсти воља и љубав за њихово звање, да упознаду прави карактер, врлине и тешкоће његове.

Чл. 3. — Стажисти су дужни да проучавају и чешће обављају за време своје праксе ове послове:

а) хранење и тимарење свеколике стоке свих категорија: радне, расплодне, млечне, товне и младе стоке, нарочито музних крава;

б) ђубрење вештачким ђубривима под разне усеве;

в) радове око обраде земље и припреме земље за сетву;

г) радове око припреме семена за сетву;

д) радове око сетве, обраде и жетве ових усева;

ђ) радове око склањања жетве и вршидбе житарица и других плодова;

е) радове око спремања и магационирања разног усевног семена, кромпира, стабљика конопље, сена, сламе, кукурузовине итд.

Чл. 4. — Стажисти су дужни, да се упуте у рад са свим пољопривредним оруђем и машинама, који су потребни за тимарење и хранење стоке, за мужу, хлађење и отпрему млека, спремање сточне хране, за спрежу стоке, за конзервисање; извоз и растурање разних ђу-

брива, за обраду ораница, културу разних усева, ливада и пашњака; за жетву усева и косидбу траве; за увоз и вршидбу разног семена и круњеног кукуруза; за магацинирање и чишћење разног семена и спремање за сетву. Нарочито се тражи, да се стажистима даде прилика, да виде оруђа и машине у растављеном стању приликом поправака на њима, те да знају једноставније од њих, сами растављати и састављати, као н.пр. центрифуге за млеко, тријере ит.д. Сваки стажиста треба да се упозна са тракторима и њиховом конструкцијом.

Сваки стажиста *мора* да зна регулисати; плуг на потребну дубину и ширину бразде, сејачицу на одређену количину семена и дубљину браздице, чистилицу (ветрењачу) и тријер на сталну врсту семена ит.д.

Чл. 5. — Стажисти су дужни да прате:

Разне атмосферске утицаје на земљу и њену обраду, на културу, сетву и жетву разних усева, на смештај жетве, на пораст и успевање разних биљака као и њихове утицаје на стоку, њено здравље, радну снагу, продукцију млека, пораст младе и прираст товне стоке.

Чл. 6. — Кад год ветеринар дође на имање ради лечења и цепљења стоке, или да пружи помоћ код тешких и абнормалних порођаја, управа имања је дужна да позове стажисте да им ветеринар покаже и упути их како се врше радови око лечења разних болести, цепљења и указује помоћ код абнормалних порођаја.

Чл. 7. — Стажисти су дужни да посматрају болести и штеточиње биљне и животињске на усевима и смештеним производима и да сарађују при сузбијању њиховоме.

Чл. 8. — Стажисти су дужни да проучавају и упознају све послове у канцеларији радећи на свима књигама које се воде код пољопривредних управа, правећи разне калкулације о производним трошковима разних производа, о рачунском успеху разног начина обраде земље и т. д.

Чл. 9. — Све послове које стажисти обављају у пракси треба да упоређују са оним што су у школи учили или што су на другом месту искусили, и ако уоче какву разлику треба да о томе траже разјашњења од својих претпостављених.

Чл. 10. — Да би се имала евиденција њиховог рада и успеха у пракси, стажисти морају водити свој властити дневник и то у копији индиго, који се има после свршене праксе у једном примерку доставити преко управе имања Министарству пољопривреде — Одељењу за биљну производњу.

Чл. 11. — Стажисти су дужни да се без приговора подвргавају свим прописима који су на имању заведени због одржавања рада. Свој положај и понашање на имању не могу друкчије да схвате но као да су сами намештеници.

на имању, који за сваки свој поступак морају морално и материјално одговарати. Ако би управа издавала и специјална наређења за рад стажиста на имању, они имају да иста без приговора тачно и савесно извршавају.

Стажисти се са имања не смеју својевољно удаљавати, а за дужа одсуства са имања ваља тражити преко управе од Министарства пољопривреде одобрење. — Сваки изостанак од рада без одсуства ваља одмах оправдати.

Права стажиста.

Чл. 12. — На државним и бановинским имањима стажисти ће добивати бесплатан стан, једну здраву и светлу собу по могућству са једним креветом и другим намештајем (1 умиваоник, 1 шифоњер, столица и сто), осветљење и огрев.

Чл. 13. — За храну на имању брине се сваки за себе, а ако има више стажиста на једном мајуру имања могу основати мензу и у том случају управа ће им изаћи у сусрет дајући им животне намирнице по оној цени по којој даје исте својим сталним чиновницима.

Чл. 14. — Сваки стажиста добиваће месечно новчану помоћ од Министарства пољопривреде, а по могућству и од саме управе имања. Висину те помоћи одређиваће Министар пољопривреде од случаја до случаја по споразуму са управом дотичног имања.

Дужности управа.

Чл. 15. — Да би се дала стажистима могућност за што потпунију праксу на имању, управа ће бити дужна да задржи сваког стажисту на свакој својој пољопривредној грани онолико времена колико је потребно да се он с њоме довољно упозна.

Чл. 16. — Управа имања упућиваће стажисте да се упознају и са администрацијом и књиговодством која су на имању заведена, а тако исто дозволиће им да барем једанпут суделују код састава буџета за будућу и биланса за прошлу годину, те да воде месец дана дневне рапорте, ако је исти на имању заведен.

Чл. 17. — Управе имања биће дужне да обраћају пажњу на владање стажиста, на њихову прилежност и заинтересованост у раду. Управа ће водити рачуна о њиховој неупућености, па учињене грешке, — ако нису учињене из немарности или хотимице — исправљати благонаклоном пажњом. Немарне треба опомињати, а ако би упорно остали немарни или се не би хтели иначе ваљано владати, ваља Министарству предложити, да се отпусте и да по томе губе право на довршење стажа и на државну службу.

Чл. 18. — Управа ће на крају стажа у смислу чл. 10. Министарству пољопривреде доставити један примерак дневника рада стажисте и извести о успеху практиковања њего-

вог. Уједно ће му управа издати уверење о обављеном стажу са оценом, како је то прописано за државне чиновнике. Препис овога уверења треба послати Министарству пољопривреде уједно са горе споменутим извештајем.

Чл. 19. — Стаж се може провести и на приватним имањима, те у томе случају вреди аналого напред поменути прописи. Ну Министарство у таквом случају придржава право да на начин који му буде најзгоднији провери је ли стажиста заиста провео стаж на дотичном приватном имању као и то, да ли је то имање уопште прикладно за стицање циљева стажа у смислу овога Правилника.

Чл. 20. — Сваки стажиста има при ступању на стаж на државним или бановинским добрима писмено изјавити да су му претстојећи прописи саопштени и да ће се према истима управљати.

Чл. 21. — Овај Правилник ступа на снагу од дана када се обнародује у „Службеним новинама”.

Службене новине Бр. 118. — XLIII од 27. маја, 1930. год.

ЗАКОН

о извозу и увозу пшенице, ражи и пшеничног брашна

од 27. јуна, 1931. год., са изменама и допунама од 4. септембра, 1931. год.

§ 1. — Извоз и увоз свију врста пшенице, ражи и пшеничног брашна, искључиво је право државе.

§ 2. — Искључиво право из § 1. држава врши преко својих органа или преко установе коју за то овласти Министар трговине и индустрије по пристанку председника Министарског савета.

§ 3. — Одредбе овог Закона не односе се на провоз робе поменуте у § 1. као ни на обавезе примљене међународним споразумима у погледу вршења пограничног промета.

§ 3. а. — Овлашћује се Привилегована аграрна банка да прави зајмове у сврху финан-

сирања извоза и увоза према овом закону и уз државну гаранџију даје у ту сврху кредите Привилегованом акционарском друштву за извоз земаљских производа Краљевине Југославије. Гаранције ће у име државе издавати Банци Министар финансија по одобрењу претседника Министарског савета.

Измене и допуне од 4 септембра, 1931. год.

§ 4. — Овлашћује се Министар трговине и индустрије да пропише ближе одредбе за рад овлашћене установе као и остале одредбе за извршење овога Закона.

§ 5. — Ступањем на снагу овога Закона престају важити све одредбе које су противне одредбама овога Закона.

§ 6. — Овај Закон ступа на снагу када га Краљ потпише, а обавезну снагу добија на дан обнародовања у Службеним новинама.

Закон од 27. јуна, 1931. год., обнародован је у Бр. 147. — XLIX Службених новина од 2. јула, 1931. год.

Измене и допуне од 4. септембра, 1931. год., обнародоване су у Бр. 202. — LXV Службених новина од 5. септембра, 1931. год.

ЗАКОН

од 4. јула, 1931. год.,

о овлашћењу Министра трговине и индустрије за доношење накнадних уредаба и прописа о извршењу Закона о извозу и увозу пшенице, ражи и пшеничног брашна од 27 јуна 1931 године као и контролним мерама о његовом извршењу

§ 1. — У спровођењу Закона о извозу и увозу пшенице, ражи и пшеничног брашна од 27 јуна 1931 године овлашћује се Министар трговине и индустрије да може, ако то буде потребно и повремено, у појединим крајевима и за поједине врсте пшенице задржати искључиво право куповања за државу и купце који набављају за рачун државе.

§ 2. — Млинови, који раде на продају брашна имају до 15 јула 1931 године саопштити Привилегованом извозном друштву у Београду свој дневни капацитет, а о пшеници почевши од 5 јула 1931, водити тачну евиденцију купљених количина за мељаву по о-

брасцу, који је прописао Министар трговине и индустрије.

§ 3. — Земљорадничке задруге и трговци, који ће се бавити куповином пшенице, ражи и пшеничног брашна, дужни су такође водити у овом Закону предвиђену евиденцију купљених количина пшенице, ражи и пшеничног брашна. Из ове евиденције треба да се види, да се код куповања пшенице одржавају цене, одређене закључком Министарског савета од 27 јуна 1931, односно цене, које ће Министар трговине и индустрије у будуће одређивати.

§ 4. — Овлашћује се Министар трговине и индустрије, да у случају, да млинови, који раде на продају брашна и трговци брашном, продају брашно по ценама, које не стоје у размери са ценама пшенице, како су одређене закључком Министарског савета од 27 јуна 1931, односно са ценама које ће Министар трговине и индустрије на темељу датог овлашћења у будуће одређивати, посебном Уредбом, нормира цене разних квалитета брашна. Буде ли потребно Министар трговине и индустрије је овлашћен и да пропише, да млинови, који раде на продају брашна мељу за домаћу потрошњу и пшеницу лакшу од 75 кгр. по хектолитру.

Ако ова потреба наступи, Министар трговине и индустрије одредиће посебном Уредбом типове брашна, који ће се производити као и продајну им цену.

§ 5. — Надзор над одржавањем прописа овога Закона као и накнадно овим Законом одређених уредаба вршиће Министарство трговине и индустрије, преко органа управних власти првог степена, који су дужни сваких седам дана подносити Министарству трговине и индустрије своје ивештаје.

§ 6. — Ко преварним начином купује пшеницу испод цене прописане одлуком Министарског савета од 27 јуна 1931 и ко се огреши о забрану трговине и мељаве по § 1 овог Закона, уколико то по кривичном закону не прелази у теже дело, казниће се поред новчане казне од 1000.— до 10.000.— динара још и затвором до 30 дана. Истрагу води и казне изриче управна власт првог степена; жалбе против пресуда иду на управну власт другог степена.

§ 7. — Овај Закон ступа на снагу када га Краљ потпише а обавезну снагу добија на дан обнародовања у „Службеним новинама”.

Службене новине Бр. 154 — LI од 10. јул 1931. год.

П Р И Л О Г

Закону о овлашћењу Министра трговине и индустрије за донашање накнадних уредаба и прописа о извршењу Закона о извозу и увозу пшенице, ражи и пшеничног брашна од 27. јуна, 1931, као и контролним мерама о његовом извршењу

ОБРАЗАЦ

за вођење евиденције купљених количина пшенице за даљну продају или за мељаву у кампањи 1931/1932

Тек. бр.	Купљено од	датум купње	количина у 2 квинтала	Плаћена цена по квинталу	Порекло пшенице

П РА В И Л Н И К

П Бр. 22360. — К од 6. јула, 1931. год.,

о начину пословања Привилегованог извозног друштва за рачун државе у смислу §§. 2 и 4 Закона о извозу и увозу пшенице, ражи и пшеничног брашна

1⁰) Извоз и увоз свих врста пшенице, ражи и пшеничног брашна Држава ће вршити преко Привилегованог акционарског друштва за извоз земаљских производа.

2⁰) Све послове које буде Друштво вршило за рачун државе засебно ће књижити, тако, да се могу у свако доба констатовати сви издаци и приходи који потичу из ових послова као и да се може утврдити тачно стање пословања.

3⁰) Послове ће Друштво водити по упутствима које ће Министар трговине и индустрије саопштавати Друштву преко свога делегата.

4⁰) Најнижа цена коју Друштво има да плати сваком произвођачу за пшеницу доброг квалитета, према пореклу постављену у вагон или шлеп, износиће 160 динара за 100 килограма, а најнижа цена коју ће Друштво плаћати Земљорадничкој задрузи, трговцу или коме другом посреднику, износиће 163 динара за 100 килограма.

Цена пшенице бољег порекла, или оне која је постављена на погоднијим станицама, или она коју Друштво купује за касније рокове, плаћаће се сразмерно скупље. Ову сразмеру утврдиће Друштво у споразуму са делегатом Министарства трговине и индустрије.

5⁰) Купљену пшеницу Друштво ће продавати у иностранству по најбољој цени и условима које може постићи у тренутку закључења посла.

6⁰) Друштво може продавати купљену пшеницу и у унутрашњости земље, ако ситуација на пијацама у земљи то изискује.

7⁰) Држава ће стављати Друштву благовремено на расположење потребна новчана средства за куповину количине пшенице које му буду понуђене.

Из те суме ће се подмиривати и трошкови администрације ових послова.

8⁰) Целокупно пословање предвиђено овим Правилником, обављаће се под надзором

и непосредним учешћем делегата Министра трговине и индустрије, а у сарадњи са Министарством финансија.

У том циљу Министар трговине и индустрије поставиће једног од службеника подручног му Министарства који ће вршити дужност његовог делегата при Друштву.

За спровођење овога надзора образоваће се при друштву једно одељење на чијем ће челу бити поменути делегат, а Министар трговине и индустрије ће поставити потребан број особља које располаже са стручном спремом.

Делегат је дужан прегледати свакодневно а најкасније у року од три дана сва књижења по пословима предвиђеним овим Правилником и ставити своју визу. Делегату је дужност да свакодневно прегледа и ставља евентуалне примедбе, оверава списак дневних куповина и продаја, и подноси извештај Министарству трговине и индустрије.

Службене новине Бр. 158. — LII од 15. јула, 1931. год.

ОБАВЕШТЕЊА

Министра трговине и индустрије произвођачима пшенице и житарским задругама и трговцима о цени пшенице

1. Обавештење произвођачима.

У вези Закона о увозу и извозу пшенице, ражи и пшеничних брашна, преко Привилегованог акционарског друштва за извоз, саопштава се следеће:

1) — Пшеница ће се куповати од произвођача преко задруга или трговаца.

2) — Пшеница мора бити овогодишње жетве: здрава, без мириса и прописане чистоте и тежине; не сме имати непријатан мирис и задах; не сме бити плеснива, главничава, жижљива ни главницом упрљана. У уродицу долазе сва друга жита, кукољ, граорица, и друго што се налази у пшеници, али није пшеница. У пшеници не сме бити земље, каменчића и песска. Стога је произвођач мора очистити пре него је изнесе на тржиште.

Купац мора платити произвођачу ове цене:

1. За пшеницу утоварену у шлеп:

Тиса I до Бачког Градишта — 80 кгр.: 1%; 175.— дин.

Тиса II Жабал — Тител — 80 кгр.; 2%; 173.— дин.

Бегеј — 80 кгр.; 2%; 172.— дин.

Банат — 79 кгр.; 2%; 170.— дин.

Бачка — 79 кгр.; 2%; 169.— дин.

Канал Тиса, до и са Кулом — 80 кгр.: 2%; 172.— дин.

Канал Дунав до и са Црвенком — 79 кгр.; 2%; 168.— дин.

Србија Дунав — 77 кгр.; 3%; 165.— дин.

Срем — 78 кгр.; 2%; 165.— дин.

Србија — Сава, Босна — Сава — 77 кгр.: 3%; 164.— дин.

Канал Краља Александра I: од раскршћа код Малог Стапара до излаза код Новог Сада — 79 кгр.; 2%; 166.— дин.

Барања — 79 кгр.; 2%; 169.— дин.

2^о За пшеницу утоварену у вагон:

Бачка горња — 80 кгр.; 1%; 170.— дин.

Сомбор и Бачка доња — 79 кгр.; 2%; 165.— дин.

Банат — 79 кгр.; 2%; 165.— дин.

Главна пруга Србије до Ћуприје — 77 кгр.; 3%; 160 дин.

Главна пруга од Параћина на југ — 77 кгр.; 3%; 160 дин.

Куманово — 77 кгр.; 3%; 160.— дин.

Косово — 75 кгр.; 4%; 160.— дин.

Срем, Славонија и Хрватска — 78 кгр.: 2%; 160 — дин.

На свима непоменутиим железничким станицама Босне и Србије — 77 кгр.; 3%; 160.— дин.

Барања — 79 кгр.; 2%; 165.— дин.

Босна — 77 кгр.; 3%; 160.— дин.

Словенија, Међумурје, Прекомурје — 77 кгр.; 2%; 160.— дин.

Србија, окружне железнице — 77 кгр.; 3%; 160.— дин.

Славонија, приватне железнице — 78 кгр.; 2%; 160.— дин.

3) Пшеница која се предаје у вагон или шлеп мора бити прописног квалитета и мора бити добро решетана. Пшеницу која нема прописан квалитет примаће задруге и трговци у своје магацине.

4) Кад се роба прима у магацин купац ће одбити од основне цене превозни трошак до вагона, на железничкој прузи, или до шлепа, ако је место обалско.

Овај трошак утврђују општине и објављују народу на уобичајени начин.

Калдрмина, мерина и други општински трошкови, где их има, падају на терет произвођача.

5) Ако је пшеница лакша по хектолитарској тежини, или ако има више уродице, него што је прописано, купац има право да одбије:

а) за сваки степен мање хектолитарске тежине 1 кгр. од 100 кгр.

б) за сваки процент више уродице 1 кгр. од 100 кгр. пшенице.

2. Обавештење за житарске задруге и трговце:

Привилеговано акционарско друштво за извоз земаљских производа куповаће пшеницу под следећим условима:

1) Ко од продаваца жита жели да послује са Привилегованим друштвом за извоз мора ово учинити:

а) ако је задруга, мора се регистровати преко свога савеза, који ће дати Друштву своју оцену о њеној пословној способности;

б) ако је житарски трговац, мора се регистровати код друштва, подносећи доказе о својој стручној способности.

2) Продавац потписује обавезу, да ће се у куповини од произвођача држати прописаних услова, и да ће у случају прекршаја њихових поднети прописану казну.

3) Најмања количина коју ће Друштво примати од једног продавца, јесте 500 мтц.

4) Пшеница мора бити здрава, сува, решетана, без мириса и рода 1931 године.

5) За поједине крајеве ово су услови хектолитарске тежине и % уродице:

(Види обавештење произвођачима).

Произвођачу се мора платити пшеница назначеном ценом, ако одговара утврђеном квалитету у хектолитарској тежини и чистоћи, и ако произвођач исту предаје франко вагон односно шлеп. Кад произвођач предаје пшеницу у купчевом магацину, онда ће се од основне цене одбити трошкови превоза до вагона или шлепа, које утврђују општинске власти и објављују на уобичајени начин. Калдрмина, мерење и други општински трошкови, падају на терет произвођача.

б) Кад пшеница не одговара утврђеном квалитету, по табели за поједине крајеве, онда ће се за сваки степен мање хектолитарске тежине, одбијати по 1 кгр., исто тако и за сваки степен веће уродице.

7) Нездраву пшеницу са мирисом, главничаву и главницом упрљану, или која садржи

земљу, каменчиће, песак ит.д. Привилеговано друштво неће примати.

8) — Роба која се товари у шлеп мора одговарати прописаним условима, отступање дозвољава се само за 1 кгр. ниже од прописане хектолитарске тежине и 1% више уродице, а уз снижену цену.

9) — Привилеговано друштво плаћа на основу дупликата товарног листа, рецеписа и потврде примаоца Друштва о исправном квалитету.

Квалитете пшенице која се утовари без примаоца Привилегованог друштва, као и вагонска пшеница, утврђиваће се у пријемној станици. У овом случају квалитет гарантује продавац до истоварне станице, а плаћа му се само 80% од вредности, а остатак пошто се квалитет пшенице коначно утврди.

10) — Шлеповску тежину оверава друштвени преузимаач на шлепу. А тежина вагонске пшенице утврђује се на пријемној станици.

11) — Доцније испоруке плаћаће се сразмерно већим ценама.

12) — Сви послови са Привилегованим друштвом за извоз вршиће се на темељу закључница које ће прописати Друштво.

КУПОВНИ УСЛОВИ

Привилегованог акционарског друштва за извоз

1. Цена.

Задруге и трговци морају платити произвођачу цену која је прописана у „Обавештењу“, ако им преда пшеницу у шлеп или вагон. Ако је пак прими у магацин одбиће произвођачу трошкове превоза до шлепа или вагона, како их буде одредила општинска власт. У „превозне трошкове“ долази пуњење врећа у магацину, утовар на кола, превоз до вагона или шлепа и утовар.

На ту плаћену цену произвођачу, Друштво доплаћује 5 динара на 100 кгр. трговцима и задругама.

Објављене цене у „Обавештењу“ могу се доцније повећати.

2. Плаћање.

Трговац или задруга поднеће Друштву по обрасцу који му Друштво пошље обрачун и утоварне документе (дупликат товарног листа или рецепис. У последњем случају и потврду

друштвеног преузимаача о уредно примљеном квалитету), на основу којих ће се одмах платити рачунски износ. Код шлепског утовара плаћаће се и делимично товарење.

На вагонску робу Друштво даће по дупликату само 80% куповне цене. А остатак по уредном пријему тежине и квалитета у месту опредељења.

3. Пријављивање трговаца и задруга.

Трговац треба да се писмено пријави Друштву да му жели продавати пшеницу. Уз пријаву поднеће доказ да му је допуштено трговање житом (протоколација фирме или обрtnица и сл.).

Задруга ће се пријавити преко свог Савеза Друштву.

И трговци и задруге морају потписати изјаву чији је образац напред оштампан, а који ће се засебно послати, да се подвргавају прописним казнама у случајевима одступања од прописаних услова.

4. Без таксе.

Све пријаве Друштву и сва преписка с њим ослобођени су плаћања таксе.

Према томе не треба лепити таксену марку ни на каквом акту који се Друштву подноси.

5. Начин продаје.

Продавци (задруге и трговци, а и произвођачи из означених срезова у Банату и Бачкој)

пријављиваће продају своје пшенице телефон, депешом или писмом (како им најзгодније буде), назначивши тачну количину, квалитет и где је предаја.

Друштво ће потом написати закључницу, коју ће послати продавцу, заједно са противзакључницом, коју ће продавац потписати и вратити Друштву.

6. Квалитет.

Друштво ће примати само за 1% нижи квалитет од прописане хектолитарске тежине (на пр. за Тису прописано је 80, а примаће се пшеница која има најмање 79 кгр.), и прописане уродице (где је прописано 2% примаће се највише 3%, а где је прописано 3% примаће се највише 4%). За мању хектолитарску тежину одбиће се по 1 кгр. од сваких 100 кгр., а за већи % уродице такође по 1 кгр. од сваких 100 кгр. пшенице.

Започети мањак хектолитарске тежине и вишак уродице сматраће се као цео килограм односно цео проценат.

Изузетно, а само по претходној погодби, Друштво ће примати и мању хектолитарску тежину и већи проценат уродице.

Друштво прима само суву и здраву пшеницу. Према томе задруге и трговци кад приме од произвођача влажну пшеницу морају је осушити и Друштву суву предати. Од произвођача они ће моћи да одбију на име влаге колико то општинска власт пропише.

Исто то вреди и за решетање, јер Друштво не прима нерешетану пшеницу.

7. Утовар шлејова.

Трговац мора најбрже товарити пшеницу у шлеп, и мора се придржавати прописа о дневном утовару бродарског предузећа. За сваки прекорачени дан наплатиће му се не само шлепска дангубарина него и дневница друштвеног преузимача.

8. Утовар вагона.

Вагон се мора утоварити у прописном року, јер прекорачени рок повлачи лежарину, коју ће морати да плати продавац.

Продавац мора pazити на то да вагонски под и стране буду добро очишћене и да је уопште вагон без мириса и рђавог задаха. Даске морају бити тачно спојене.

Тежина и квалитет вагонске пшенице утврђиваће се на шлепу, ако је упућена за шлеп. А ако је упућена за иностранство вредиће тежина полазне станице, а квалитетни је пријем на пограничној станици.

9. Књиџа кувовине.

Трговци, задруге и млинови морају водити књиџу по обрасцу који је напред оштампан, а која ће служити да државна контрола може у свако доба видети да ли је купац плаћао произвођачу тачну цену која је прописана. Зато се поред цене мора тачно описати квалитет у свима појединостима. Образац за ову књиџу оштампан је напред.

Железничке станице Горње Бачке:

Ада, Алекса Шантић, Александрово, Бачка Криваја, Бачка Топола, Бачко Петровосело, Бајмок, Биково, Богараш, Црнков Салаш, Чантавир, Долине, Ђурђин Салаш, Дољња Рогатица, Дубока, Фекетић, Секић, Горња Рогатица, Габрић, Горњи Брег, Хоргош, Хрватски Мајур, Кумбаја, Краљев Брег, Камараш, Љутово, Лелбах, Мали Иђош, Мартонош, Мол, Надрљан, Ором, Пачир, Павловац, Поповић, Себешић, Сента, Скендерово, Стара Моравица, Салаш, Средњи Салаш, Сомшићево, Стара Кањижа, Суботица, Таванкут, Тополски Салаш, Ворушић, Војнићево, Жедник, Зобнатица.

Тиса I: Од југославенске границе до Чуруга.

Бачка: Мартонош, Стара Кањижа, Надрљан, Поповић, Сента, Ада, Мол, Бачко Петрово Село, Стари Бечеј, Чуруг.

Банат: Бала, Српски Крстур, Купусина, Нова Кањижа, Јосиповац, Санад, Чока, Потиски Св. Никола, Шаринавац, Падеј, Естер, Керетко, Врањево, Нови Бечеј.

Тиса II: Од Жабаљ Кумане до ушћа Тисе:

Бачка: Жабаљ, Мошорин, Тител.

Банат: Кумане, Тараш, Српски Елемир, Книћанин.

ЗАКОН

од 4. јула, 1931. год.,

о изменама и допунама у задружним Законима

§ 1. — Земљорадничке су задруге овлашћене да купују и продају пшеницу и све остале земљорадничке производе обухваћене Законом о извозу и увозу пшенице, ражи и пшеничног брашна и од произвођача који нису задругари.

§ 2. — Овлашћење из § 1 овог Закона трајаће само дотле док буде на снази одлука Министарског савета од 27. јуна, 1931. год. о интервенцији државе ради регулисања цена пшенице.

§ 3. — Изјаве о ступању у чланство нових задругара у задругу, оверавање задруга и са једним преписом слати надлежном суду ради увођења у регистар.

§ 4. — Овај Закон ступа у живот и добија обавезну снагу на дан обнародовања у Службеним новинама.

Први пут обнародован у Бр. 151. Службених новина од 7. јула, 1931. год., — а за тим у Бр. 154. — LI од 10. јула, 1931. год.

НАРЕЂЕЊЕ

Министра трговине и индустрије

Бр. 1259. од 10. јула, 1931. год.,

о ушурским и трговачким млиновима

На темељу датог овлашћења Законом за доношење накнадних уредаба и прописа за извршење Закона о извозу и увозу пшенице, ражи и пшеничног брашна и контролним мерама о његовом извршењу, од 4. јула, 1931. год., издаје се ово наређење:

Чл. 1. — Млинови у срезovima: Бечеј Стари, Бечеј Нови, Велики Бечкерек, Велика Кикинда, Жабал, Јаша Томић, Нова Кањижа, Сента, Тител, Алибунар, Апатин, Батина, Бачка Топола, Бела Црква, Вршац, Ковачица, Ковин, Кула, Нови Сад, Оџаци, Б. Паланка, Панчево, Сомбор, Суботица, морају најкасније до 17. о. м. пријавити Привилегованом извозном друштву, да ли желе радити на ушур или брашно продавати.

1) Ушурски млин је онај млин, који пшеницу добивену искључиво од произвођача самеле и из ове пшенице добивено брашно произвођачу опет врати колико је за његову домаћу потребу нужно. Не сматра се ушурском мељавом, ако млин прими и самеле од онога који није произвођач.

Пшеницу добивену као ушур не сме такав млин мleti и продавати као брашно већ само као пшеницу према постојећим прописима. Према томе, сав ушур који добије у натури као пшеницу, ушурни млин сме само Привилегованом извозном друштву продавати преко задруга или житарских трговаца.

Ушурски млинови не смеју у опште никоме продавати брашно.

2) Трговачки млинови су они који пшеницу купују и брашно продају.

Чл. 2. — Ниједан од трговачких млинова у следећим срезovima: Бечеј Стари, Бечеј Нови, Вел. Бечкерек, Вел. Кикинда, Жабал, Јаша Томић, Нова Кањижа, Сента, Тител, Алибунар, Апатин, Батина, Бач. Топола, Бела Црква, Вршац, Ковачица, Ковин, Кула, Нови Сад, Оџаци, Б. Паланка, Панчево, Сомбор, Суботица, не сме до даљег наређења мleti више од 40% пшенице из ових срезова, а осталих 60% морају мleti из осталих крајева државе.

Трговачки млинови у осталим крајевима државе не смеју мleti више него 25% пшенице из горе означених срезова а осталих 75% пшенице морају мleti из других крајева државе.

Ових 40% односно 25% пшенице из напред означених срезова могу трговачки мли-

нови куповати једино од Привилегованог извозног друштва, које ће им ову робу продавати уз оне цене, које се од времена на време пропису.

Чл. 3. — Трговачки као и ушурни млинови дужни су водити тачне евиденције о количинама пшенице, које су преузели у сврху мелаве уз ознаку од кога и које количине пшенице су у ту сврху примили а ушурски млинови имају сем тога тачно исказати и количину пшенице, коју су задржали у име ушура.

Чл. 4. — Управне власти I степена у чл. 1 и 2 наведених срезова, имају преко својих органа вршити строгу контролу над извршавањем овог наређења. О сваком прекршају управне власти имају да извести Министарство трговине и индустрије с тим, да одмах према кривцима примене законске санкције на основу § 6. Закона за доношење накнадних уредаба и прописа за извршење Закона о извозу и увозу пшенице, ражи и пшеничног брашна од 27. јуна, 1931. године и контролним мерама о његовом извршењу од 4 јула 1931.

Службене новине Бр. 158. — LII од 15. јула, 1931. год.

НАРЕЂЕЊЕ

Министра трговине и индустрије

од 4. јула, 1931., год.

о овлашћењу Привилегованог извозног друштва

На темељу датог овлашћења Законом за доношење накнадних уредаба и прописа за извршење Закона о извозу и увозу пшенице, ражи и пшеничног брашна од 27. јуна, 1931. год., о контролним мерама ради његовог извршења господин Министар трговине и индустрије издао је 4. јула, 1931 год. ово наређење:

Чл. 1. — У срезовима: Бечеј Стари, Бечеј Нови, Вел. Бечкерек, Вел. Кикинда, Жабаљ, Јаша Томић, Нова Кањижа, Сента, Тител, Алибунар, Апатин, Батина, Бач. Топола, Бела Црква, Вршац, Ковачица, Ковин, Кула, Нови Сад, Озаци, Б. Паланка, Панчево, Сомбор, Суботица, овлашћено је Привилеговано извозно друштво, да директно и преко задруга и трговаца врши искључиво право куповања свих врста пшенице за рачун Државе.

Чл. 2. — Управне власти I степена у чл. 1. наведених срезова имају преко својих органа вршити строгу контролу над извршавањем овог наређења. О сваком прекршају управне власти имају да извести Министарство трговине и индустрије, с тим, да одмах према кривцима примене законске санкције.

Чл. 3. — Ко се огреши о прописе овог наређења, казниће се казном предвиђеном у § 7. споменутог Закона.

Службене новине Бр. 158. — LII од 15. јула, 1931. год.

ЗАКОН

о продаји пшенице у земљи

од 4. септембра, 1931., год, — са изменама и допунама од 11. септембра, 1931. год.

§ 1. — Сви трговачки млинови дужни су куповати пшеницу за мељаву код Привилегованог акционарског друштва за извоз земаљских производа Краљевине Југославије.

Трговачким млиновима сматрају се они, који пшеницу купују, а брашно продају; њима није дозвољено млевење на ушур.

§ 2. — Ушурни млинови могу мleti само јединачно (сељачко) брашно, за потребе сељака, али га не смеју продавати. Све инсталације, које служе изради типизираног брашна, имају се запечатити или из млина уклонити.

§ 3. — Продајну цену пшенице у земљи установљује Министар трговине и индустрије, споразумно са Привилегованим акционарским

друштвом за извоз земаљских производа; при томе следеће цене пшенице врсте Тиса I. служиће као основа:

240.— дин. за преузимање у септембру

250.— дин. „ „ у октобру

260.— дин. „ „ у новембру

270.— дин. „ „ у децембру

У случају потребе може Министар трговине и индустрије ове основне цене уредбом изменити.

Цене за остале месеце, као и цене осталих врста пшенице утврђиваће се према горњој основи једним Правилником, који пропише Министар трговине и индустрије споразумно са Привилегованим акционарским друштвом за извоз земаљских производа.

§ 4. — Све залихе у пшеничном брашну у млиновима, пекарницама и хлебарницама, комисионим складиштима, као и у осталим радњама и код приватних лица, ако су веће од 200 кгр. а код млинова и све залихе у пшеници веће од 200 кгр. имају се пријавити главним одељцима, односно огранцима финансијске контроле, а где ових нема општинским властима у циљу пописа. Пријаве има да изврши оно лице, код кога се роба налази, у року од три дана после обнародовања овог Закона. Именоване власти извршиће попис залихе у року од следећа три дана, а резултате пописа, уз ознаку власника залихе, доставиће Министарству финансија — одељењу пореза, најдаље за још три дана, рачунајући од извршења пописа. Ближе одредбе о овоме издаће Министар финансија.

§ 5. — Власници пописане пшенице и пшеничног брашна уплатиће разлику између куповне и продајне цене пшенице, која важи за месец септембар, у посебни житни фонд, који се оснива при Министарству финансија ради покрића евентуалних губитака Привилегованог акционарског друштва за извоз земаљских производа при куповини пшенице. Ову разлику утврдиће у § 4. именоване власти на основу извршеног пописа, а власнику односно комисионару пшенице или брашна доставиће попуњен чек ради уплате разлике, која се има извршити у року од десет дана.

§ 6. — У колико би се из прихода, остварених овим Законом, указали какви вишкови, они ће се употребити према Правилнику, који ће у ту сврху прописати Министар трговине и индустрије.

§ 7. — У земљи се може продавати само оно брашно, које су самлели трговачки млинови. Продаја сељачког брашна је забрањена. Све брашно, које улази у промет, мора имати пломбу, прописану од стране Привилегованог акционарског друштва за извоз земаљских производа.

§ 8. — Контролу над извршењем прописа овога Закона врше службеници Финансијске контроле и специјални контролори, које поставља Привилеговано акционарско друштво за извоз земаљских производа. Поближе од-

редбе о овој контроли донеће Министар финансија у споразуму са Министром трговине и индустрије.

§ 9. — Млинови, који купују пшеницу противно одредбама § 1. овога Закона, даље млинови и лица који продају сељачко брашно (§§ 2. и 7.) лица, која продају или купују брашно у врећама без прописне пломбе (§ 7) као и лица која не пријаве своју залиху (§ 4) казниће се запленом брашна или пшенице, затвором до 30 дана као и новчаном казном која може да иде до своте три пута до десет пута веће од продајне цене пшенице, установљене овим Законом.

Трговачки млинови, који мељу на ушур (§ 1), ушурни млинови који мељу трговачко брашно (§ 2), као и сва лица, која ометају попис исте (§ 4), или не плате у одређеном року прописану разлику (§ 5) казниће се поред новчане казне до 10.000 динара, још и затвором до 30 дана.

Овезане изричу управне власти првога степена. Против одлуке ових може се, у року од три дана, поднети жалба на другостепену управну власт.

§ 10. — Министар трговине и индустрије се овлашћује да у случају потребе уредбом регулисати цене брашна и хлеба.

§ 10. а. — Ко продаје хлеб и брашно по вишој цени но што предвиђа Уредба Мини-

стра трговине и индустрије, прописане на основу § 10. Закона о продаји пшенице у земљи, казниће се први пут новчано до 15.000 — дин. и затвором до 15 дана, а други пут новчано до 15.000.— дин. и затвором до 30 дана. Ако и после друге на овај начин изречене казне, учини исту кривицу, казниће се, поред ових казни, још и затварањем радње и коначном забраном рада.

Све ове казне изричу опште управне власти првог степена, односно полицијске власти. Против одлуке ових власти може се у року од три дана поднети жалба другостепеној управној власти, чија је одлука извршна.

Измене и допуне од 11. септембра, 1931 год.

§ 11. — Овај Закон ступа у живот и добија обавезну снагу, кад се обнародује у Службеним новинама.

Препоручујемо Нашем Министру трговине и индустрије да овај Закон обнародује, свима Нашим Министрима да се о његовом извршењу старају, властима заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

Закон од 4. септембра, 1931. год., обнародован је у Бр. 202. — LXV Службених новина од 5. септембра, 1931. год.

Измене и допуне од 11. септембра, 1931. год., обнародоване су први пут у Бр. 210. Службених новина од 12. септембра, 1931. год., а затим у Бр. 218. — LXIX од 21. септембра, 1931. год.

ПРАВИЛНИК

од 4. септембра, 1931. год.,

о продајним ценама пшенице у земљи

На основу § 3. Закона о продаји пшенице у земљи од 4. септембра 1931. године устанављују се следеће цене, по којима ће Привилеговано акционарско друштво за извоз земљских производа Краљевине Југославије продавати пшеницу у земљи трговачким млиновима:

I За пшеницу утоварену у шлеп:

за месеце:

	септембар	октобар	новембар	децембар
	(Динара за 100 кгр.)			
Тиса I до Бачког Градишта	240	250	260	270
Тиса II Жабал—Тител	236	246	256	266
Бегеј	234	244	254	264
Банат	230	240	250	260
Бачка	228	238	248	258
Канал Тиса, до и са Кулом	234	244	254	264
Канал Дунав, до и са Црвенком	226	236	246	256
Србија Дунав	220	230	240	250
Срем	220	230	240	250
Србија—Сава, Босна—Сава	219	229	239	249
Канал Краља Александра I: од раскршћа код Малог Стапара до излаза код Новог Сада	222	232	242	252
Барања	228	238	248	258

II За пшеницу утоварену у вагон:

за месеце:

	септембар	октобар	новембар	децембар
	(Динара за 100 кгр.)			
Бачка горња	235	245	255	265
Сомбор и Бачка доња	225	235	245	255
Банат	225	235	245	255
Главна пруга Србија до Вуприје	215	225	235	245
Главна пруга од Параћина на југ	215	225	235	245
Куманово	215	225	235	245
Косово	215	225	235	245
Срем, Славонија и Хрватска	2 5	225	235	245
На свима непоменутих жел станицама Босне и Србије	215	225	235	245
Барања	225	235	245	255
Босна	215	225	235	245
Словенија, Међумурје, Прекомурје	215	225	235	245
Србија, окупне железнице	215	225	235	245
Славонија, приватне железнице	215	225	235	245

Цене се подразумевају франко шлеп или вагон утоварна станица.

Овај Правилник ступа на снагу кад буде обнародован у Службеним новинама.

Службене новине Бр. 202. — LXV од 5. септембра, 1931. год.

ПРАВИЛНИК

Министра финансија

Бр. 62707. — III од 8 септембра, 1931. год.,

о контроли над извршењем прописа Закона о продаји
пшенице у земљи

У циљу извршења Закона о продаји пшенице у земљи од 4. септембра 1931. год., а на основу § 8. овога Закона, прописује се следећи Правилник:

Чл. 1. — Контролу над извршењем прописа Закона о продаји пшенице у земљи од 4. септембра, 1931. год. врше службеници финансијске контроле и специјални контролори, које поставља Привилеговано акционарско друштво за извоз земаљских производа.

Чл. 2. — Сваки млин је дужан да најдаље до 10. септембра, 1931. год. саопшти препорученим писмом друштву, поменутом у претходном члану, да ли ће се бавити мељавом као трговачки или као ушурски (на ујам) млин.

Чл. 3. — Сваки млин, који се у смислу претходног члана пријавио као трговачки млин, дужан је да најдаље до 10. септембра 1931. год. поднесе друштву, поменутом у члану 1. овога Правилника, препис пријаве поднете по наредби Министра финансија Бр. 61950/III, од 5. септембра, 1931. год., Службене новине Бр. 203. од 5. септембра, 1931. год.

Чл. 4. — Сви трговачки млинови подлеже нарочитом надзору и у том циљу може Министарство финансија — Одељење пореза, на тражење друштва, поменутог у чл. 1. овога Правилника, поједини млин ставити под стални надзор једног службеника финансијске контроле који ће се сместити у самоме млину. Такав млин је дужан ставити дотичном службенику пристојну просторију са најпотребнијим канцеларијским прибором као и огрев и осветлење на бесплатно располагање. Иначе млинови нису дужни да сnose било какве друге терете ради извршења контроле над млином.

Чл. 5. — Сваки трговачки млин мора водити контролну књигу у којој ће уписивати:

- 1) сваку количину пшенице, купљене од друштва поменутог у члану 1. овога Правилника;
- 2) сваку продају брашна по количини и квалитету;
- 3) продајну цену за сваку врсту брашна;
- 4) име и презиме као и место становања купца брашна, затим и место где се брашно има испоручити;

- 5) број врећа и употребљених пломби;
- 6) дан у који је брашно из млина изашло;
- 7) превозно средство које је за превоз од млина до купца употребљено.

Чл. 6. — Свака врећа брашна, коју трговачки млин пусти у промет мора бити снабдевен фирмом млина и пломбом, на којој се налази кружни натпис с једне стране „Привилеговано а. д. за извоз” а на другој страни „Београд”. Ове ће пломбе млин куповати од друштва, поменутог у члану 1. овог Правилника, и оно је једино овлаштено да их израђује.

О свакој количини набављених пломби мора млин водити нарочиту белешку у којој ће се уписивати набављене количине, број пломби стављених на врећама које млин пусти у промет као и број покварених пломби које се морају чувати док их службеник финансијске контроле не повуче, о чему ће он учинити потребну напомену у белешки у пломбама.

Чл. 7. — Све радње, које се баве продајом или прерадом брашна, дужне су да воде контролну књигу, у коју ће уписивати:

- 1) име млина односно продавца од којег су брашно набавиле;
- 2) набављену количину брашна по квалитету;
- 3) набавну цену;
- 4) превозно средство којим је брашно до њих стигло;

5) белешку о томе да ли су вреће брашна биле снабдеване фирмом млина и пломбом прописаном у претходном члану. Ни један продавац и прерађивач брашна не сме скидати пломбу док не почне употребљавати брашно, а скинуте пломбе је дужан чувати док му их службеник финансијске контроле не одузме, о чему ће он учинити потребну напомену у контролној књизи.

Чл. 8. — Сви млинови (трговачки и ушурски) као и сви продавци и прерађивачи брашна дужни су да у радно време допусте службеницима финансијске контроле и специјалним контролорима (члан 1 овога Правилника) приступ у њихове просторије и да им ставе на располагање контролну књигу као и остале пословне књиге са припадајућим исправама ради увиђаја и констатовања правилности у раду.

Чл. 9. — О сваком противзаконитом раду као и о сваком раду који би се противио прописима овога Правилника, а које службеници финансијске контроле односно специјални контролори (члан 1 овога Правилника) примете у млиновима или код продаваоца односно прерађивача брашна, има се саставити уредан записник са сопствеником млина односно са продаваоцима или прерађивачима брашна и такав записник доставити управној власти првог степена за даљи поступак у смислу наређења § 8 Закона о продаји пшенице у земљи.

Извод из овога записника доставиће контролни службеници и друштву поменутом у члану 1 овога Правилника.

Чл. 10. — Овај Правилник ступа на снагу кад се обнародује у „Службеним новинама.”

Службене новине Бр. 207. — LXVI од 9. септембра, 1931. год.

НАРЕДБА

Министра финансија

Бр 61950. — III од 5. септембра, 1931. год.,

за извршење Закона о продаји пшенице у земљи

У циљу извршења Закона о продаји пшенице у земљи од 4 септембра 1931, а на основу § 4 овога Закона, наређујем:

I. — (1) При Министарству финансија Одељењу пореза — оснива се „Житни фонд”, сходно § 5 Закона о продаји пшенице у земљи.

У овај фонд утицаће:

а) накнаде од количина брашна и пшенице затечених код приватних лица и власника млинова; и

б) казне изречене по Закону о продаји пшенице у земљи.

(2) За затечене количине брашна и пшенице, наплаћиваће се следеће накнаде:

а) од приватних лица, за затечено брашно — по 0.60 динара од 1 кг;

б) од власника млинова, за код њих затечене количине пшенице — по 0.50 динара од 1 кг;

в) од осталих власника, односно комисионара брашна, за код њих затечене количине брашна, и то:

а) на гриз, № ОГГ; № ОГ; № 0 — по 0.70 динара од 1 кг.;

б) на брашно № 2 — по 0.65 динара од кг;

в) на брашно № 5 — по 0.60 динара од 1 кг;

г) на брашно № 6 — по 0.55 дин. од 1 кг;

д) на брашно № 7 — по 0.45 динара од 1 кг;

ђ) на брашно № 8 — по 0.30 динара од 1 кг.

II — (1) Све залихе у пшеничном брашну у млиновима, пекарницама и хлебарницама, комисионим складиштима, као и у осталим радњама и код приватних лица, ако су веће од 200 кг, а код млинова и све залихе у пшеници веће од 200 кг. — имају се пријавити властима означеним у ставу 5 ове наредбе.

(2) Пријаве прописане овом наредбом ослобођене су плаћања таксе по Закону о таксама.

(3) Приватна лица пријављиваће брашно пријавом, у којој се имају означити количине код њих затечене на дан подношења пријаве. У пријави означаће се тачно адреса пријавника, као и место где се роба налази.

(4) Сви остали власници и комисионари брашна поднеће пријаве како је то означено

у предњем ставу, али са том разликом, што ће у пријави означити појединце и засебно количине брашна по врстама (гриз; ОГГ; ОГ; О; 2; 5; 6; 7 и 8).

(5) Пријаве се имају поднети најдаље до 10 септембра 1931 закључно и то: главним одељцима и одељцима, односно огранцима финансијске контроле, а где ових нема општинским властима.

Од неписмених лица примаће се пријаве на записник код напред означених власти.

На предате пријаве издаваће се подносиоцима реверс.

(6) Ако се неке количине брашна и пшенице, на које треба наплаћивати накнаде из одељка I, став 2, ове наредбе, у међувремену када се ти предмети имају пријавити, налазе на путу (транспорту), мора их онај који их прими благовремено пријавити; а ако је пријавни рок већ истекао, мора их најдаље за време од 48 сати после пријема робе пријавити, у циљу наплате накнаде.

Железничка и паробродска предузећа дужна су сваку пошиљку ових предмета коју су примили на отправљање пре 10 септембра 1931, па их тога дана нису испоручили адресатима — пријавити оном одељку финансијске контроле у чијем се делокругу налази станица издавања, и то одмах чим пошиљка стигне на ту станицу. — У тој пријави, коју ће станица за издавање непосредно учинити, треба назначити име пошиљкоца и примаоца, врсту и бруто тежину робе. На основу ове пријаве, која се има слати одељку финансијске контроле надлежном за место примаоца робе, утврдиће се, да ли је прималац, који је

дужан да пшеницу пријави истога дана када је преузме, испунио своју дужност.

Ако би железничка и паробродска предузећа пропустила учинити ову пријаву — казниће се дотични чиновник ових установа као саучесник у делу кажњивом по § 9 став 2 Закона о продаји пшенице у земљи.

(7) Пријавници су дужни допустити властима из става 5 ове наредбе преглед и меревање количине брашна односно пшенице.

(8) Службеници финансијске контроле обавезни су да на своме подручју изврше детаљан преглед свих радња које се баве продајом брашна или прерађивањем брашна. Тако исто, они ће вршити и преглед млинова у погледу залихе брашна и пшенице.

Том приликом они ће проверавати поднете пријаве са стањем робе одмах, или најдаље у року од три дана, рачунајући тај рок од дана поднете пријаве.

Проверавање вршиће се по службеној дужности, и пријавници су за овај посао ослобођени плаћања ма какве накнаде.

Ако би резултат проверавања изнео, да је пријава нетачно поднета — саставиће се о томе записник и доставиће се надлежној управној власти првог степена.

(9) Власници, односно комисионари, пшенице и брашна дужни су да у року од 10 дана по пријему уплатница изврше уплату износа означеног у упућеној им уплатници. — Уплата се врши преко најближих пошта, и то на основу уплатница које буду достављене од општинских власти или службеника финансијске контроле (одељак III став 2 ове наредбе).

(10) У случају да се код сопственика нађе брашно, односно код млинова брашно или пшеница, за које није поднета пријава, службеници финансијске контроле пописаће такву робу, о томе саставити записник, робу од сопственика одузети и ставити је под затвор, сопственика саслушати, и предмет доставити надлежној управној власти првог степена на даљи поступак.

(11) По предњем ставу поступиће се и у случајевима кад се код сопственика који им је поднео пријаву, нађе вишак робе који није пријављен с тим, што ће се, у томе случају непријављени вишак робе одузети од сопственика.

III — (1) Пријаве које се поднесу по ставу 3 и 4 одељка I ове наредбе — уносиће одељци финансијске контроле и општинске власти у нарочите спискове, и то:

а) у сѝисак за *приватна лица*: име и презиме подносиоца пријаве, место његовог становања, пријављену количину брашна, и износ накнаде за затечено брашно прорачунат по ставу 2 одељка I ове наредбе;

б) у сѝисак за *остале власнике и комисионаре*: податке из тачке а) овога става, али с том разликом, што ће се износ и накнада за затечене количине брашна прорачунавати засебно за сваку поједину врсту према ставу 2 одељка I ове наредбе;

в) у сѝисак за *власнике млинова*: количине код њих затечене пшенице и прорачун накнаде по ставу 2 одељка I ове наредбе.

Препис ових спискова послаће се Министарству финансија — Одељењу пореза у року

од три дана од дана извршеног целокупног пописа.

(²) На основу спискова из предњег става — Министарство финансија-Одељење пореза послаће потребан број бланкета уплатница општинским властима и органима финансијске контроле. Чим ове власти приме уплатнице — оне ће их попунити адресама пријавника, целокупним износом накнаде за свако поједино лице (одељак II став 9 ове наредбе), и тако попуњене уплатнице доставити адресатима.

(³) На случај ако власници робе најдаље закључно до 25 септембра 1931 не плате износе по уплатницама — Министарство финансија-Одељење пореза предузеће потребне мере да се ове наплате егzekутивним путем.

(⁴) Трошкови који настану за Финансијску управу при извршавању ове наредбе падају на терет Житног фонда.

(⁵) Одељењу пореза Министарства финансија ставља се у дужност:

а) да за извршење ове наредбе даје тражена обавештења; и

б) да по поднетим списковима пријава одмах врши ревизију у циљу проверавања, да ли је правилно прорачуната накнада за дотичну робу. На случај ако је ово прорачунавање погрешно извршено — оно ће га исправити и урадити даље што треба да се исправка изврши.

(⁶) Ову наредбу ће општинске власти одмах по пријему објавити у својим седиштима на уобичајени начин.

Службене новине Бр. 212. — LXXVIII од 15. септембра, 1931. год.

УРЕДБА

о ценама хлеба у земљи

од 11. септембра, 1931. год., II Бр. 20201. — С., — са изменама и допунама од 23. септембра, 1931. год., II Бр. 31700. — С., — и од 23. новембра, 1931. год., II Бр. 28302. — С.

На основу овлашћења из § 10 Закона о продаји пшенице у земљи од 4. септембра т. г., као и у смислу § 10 а Закона о допунама у Закону о продаји пшенице у земљи од 11. септембра т. г., прописује се следећа Уредба о ценама хлеба у земљи:

Чл. 1. — За хлеб у земљи установљују се следеће цене:

за бели хлеб дин. 4.00 од 1 кгр.

за полубели дин. 3.50 од 1 кгр.

за црни хлеб дин. 2.50 од 1 кгр.

Ове ће цене важити до даље наредбе.

Цене луксузном пециву остају слободне.

Чл. 1. а. — (¹) Цене из чл. 1. Уредбе служиће и даље као основа за одређивање цена хлеба.

(2) Овлашћује се бан да може према појединим месним приликама одредити измену основних цена, узимајући при томе у обзир како цене брашну у трговини на велико за дотично место, тако и режиске трошкове за израду хлеба. На подручју Управе града Београда ове измене цена хлеба прописује Министар трговине и индустрије.

(3) Тако одређене цене хлеба важиће за хлеб који се израђује из чистог пшеничног брашна. Свако мешање појединих врста пшеничног брашна ниже цене, као и мешање другог брашна мање вредности (ражног, хељдиног, кромпирног, кукурузног и т. д.) дозвољава се само уз одговарајуће снижене цене таквом хлебу, које ће контролисати бан, односно Министар трговине и индустрије.

Свако прекорачење цена, одређених у смислу става 2 овога члана, казниће се по § 10.а. Закона о продаји пшенице у земљи. Исто тако казниће се по поменутом Закону и сваки прекршај против става 3 овога члана.

Чл. 2. — Ова Уредба ступа у живот када се обнародује у Службеним новинама.

Уредба од 11. септембра, 1931. год., обнародована је први пут у Бр. 210. Службених новина од 12. септембра, 1931. год., а за тим у Бр. 218. — LXXIX од 21. септембра, 1931. год.

Измене и допуне од 23. септембра, 1931. год., обнародоване су у Бр. 221. — LXX Службених новина од 24. септембра, 1931. год.

Измене и допуне од 23. новембра, 1931. год., обнародоване су у Бр. 275. — LXXXVI Службених новина од 24. новембра, 1931. год.

